

ZAAIERS VAN PROFETISCHE HOOP

UISG BULLETIN

NUMMER 169, 2019

INLEIDING	2
RAPPORT VERBONDEN MET DE PLENAIRE BIJEENKOMST 2019 <i>Zr. Carmen Sammut, MSOLA en Zr. Pat Murray, IBVM</i>	4
EEN VISIE OP DE TOEKOMST VAN HET RELIGIEUZE LEVEN <i>Zr. Teresa Maya, CCVI</i>	14
ZAAIERS VAN PROFETISCHE HOOP VOOR DE PLANEET. DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET RELIGIEUZE LEVEN: EEN BIJBELS PERSPECTIEF <i>Zr. Judette Gallares, RC</i>	28
DE CAMPAGNE VAN DE UISG VOOR DE PLANEET: LAUDATO SI EN DE WEG VOORWAARTS. EEN PRESENTATIE OVER DE TOEWIJDING AAN DE OMGEVING <i>Zr. Sheila Kinsey, FCJM</i>	41
ONTMOETING VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS MET DE DEELNEMERS AAN DE 21-STE PLENAIRE BIJEENKOMST VAN DE INTERNATIONALE UNIE VAN ALGEMENE OVERSTEN (UISG)	49
SECRETARIAAT VAN DE UISG	52

Van 6 tot 10 mei 2019 werd in Rome de 21-ste Plenaire Bijeenkomst van de UISG gehouden met de titel “Zaaiers van profetische hoop”. Ongeveer 850 deelnemende algemene oversten, afkomstig uit 80 verschillende landen hebben samen nagedacht over belangrijke thema’s, zoals de interculturaliteit, de visie op de toekomst van het religieuze leven, de integriteit van de schepping (Laudato Si) en de interreligieuze dialoog.

De aanwezige algemene oversten hebben de uitdaging, gelanceerd door Zr. Carmen Sammut in haar boodschap bij de aankondiging van het thema van de Plenaire Bijeenkomst, aanvaard:

“Dit is, wat wij vrouwelijke religieuzen vandaag worden geroepen om te zijn: zaaiers van profetische hoop. Als oversten moeten wij ons afvragen, hoe wij deze hoop kunnen voeden, vooral terwijl wij weten, dat onze bronnen en onze kracht aan het verminderen zijn. Welke zijn de tekenen van hoop die wij in onze congregaties aan het verzamelen zijn? Zijn onze interculturele gemeenschappen misschien tekenen van hoop in een wereld van verdeeldheid en oorlog? Hoe zijn wij tekenen van hoop voor de vele vrouwen en kinderen die lijden?

Het hoogtepunt van de Plenaire Bijeenkomst was de audiëntie bij Paus Franciscus, gedurende de ochtend van 10 mei, welke plaatsvond in een sfeer van broederlijke en vreugdevolle dialoog. Samen met de Paus, heeft de UISG officieel de campagne “Nonnen die harten helen” gelanceerd, bij gelegenheid van de tiende verjaardag van Talitha Kum, een netwerk van religieuze vrouwen, die de mensenhandel op internationaal niveau bestrijden.

In dit nummer 169 van het UISG-Bulletin (en ook in de volgende nummer 170), bieden wij u beschouwingen aan over de voornaamste thema’s, die gedurende de Plenaire Bijeenkomst aan de orde zijn gesteld. Wij nodigen u uit om voor verdere informatie en documentatie onze website te raadplegen: www.uisg.org/Plenary2019

Zr. Carmen Sammut, MSOLA en Zr. Pat Murray, IBVM Rapport verbonden met de Plenaire Bijeenkomst 2019

Hoe hebben wij de Plenaire Bijeenkomst 2016 in de UISG ervaren? Het algemene thema was toen: ‘Het weven van globale solidariteit voor het leven’, waarbij de nadruk werd gelegd op drie aspecten: (a) het leven voor de planeet; (b) De voornaamste sociale thema’s van onze tijd, en, (c) het religieuze leven zelf. Ons gezamenlijke rapport zal enkele wegen samenvatten, waarop wij deze drie overlappende dimensies gedurende de afgelopen drie jaar hebben ontwikkeld. Wij zijn dankbaar voor uw steun als leiders en voor uw deelname en bemoediging.

Zr. Teresa Maya, CCVI

Een visie op de toekomst van het religieuze leven

Alles rond ons heen is in beweging. De grond onder ons verschuift. De instituties die een groot deel van onze levens hebben gevormd, moeten worden onderworpen aan een diepgaand gewetensonderzoek. Precies buiten de uitdagingen die het religieuze leven zullen gaan transformeren, zullen wij de dageraad gaan zien. Een nieuw, kleiner en vaardiger, maar globaal religieus leven komt op. Het leiderschap

zal anders worden; nieuwe culturen zullen onze charisma's gaan inspireren. De verschuiving is begonnen, en zal waarschijnlijk gedurende onze levens worden voltooid; en misschien zelfs nog gedurende ons leidersmandaat. En dit alles gebeurt te midden van grootscheepse veranderingen in onze wereld, in onze landen, en hopelijk ook in onze Kerk. Wij weten dit al! Misschien is dat wel de reden, dat we vandaag naar deze Bijeenkomst zijn gekomen: om elkaar te kunnen inspireren, elkaar te kunnen bemoedigen en oproepen, waarbij wij ons heel goed beseffen, dat dit moment moet worden aangegaan in onderlinge samenwerking en collegialiteit.

Zr. Judette Gallares, RC

De verantwoordelijkheid van het religieuze leven: een Bijbels perspectief

In dit artikel wil ik mij richten op het thema van deze bijeenkomst, en dus op de verantwoordelijkheid van het religieuze leven om zaaiers te zijn van profetische hoop voor de planeet vanuit een Bijbels perspectief. Bij de voorbereiding van deze bespreking, kwamen er verschillende vragen bij me op: "Wat kunnen we leren van de Bijbelse profeten over hoop en over de contexten waarin zij hopen?" "Hoe kunnen wij die hoop interpreteren binnen het framework van het scheppingsverhaal in de Bijbel?" "Welke zijn de belangrijke elementen en kenmerken van profetische hoop?" Hoe kunnen wij religieuzen, als volgers van de profetische weg, onze verantwoordelijkheid waarmaken om zaaiers te zijn van profetische hoop in de ernstige werkelijkheid van onze hedendaagse planeet?

Zr. Sheila Kinsey, FCJM

De campagne van de UISG voor de planeet: *Laudato Si* en de weg voorwaarts

Een belangrijke gelegenheid die ons wordt gegeven door de campagne, is het kunnen beschikken over één gemeenschappelijke stem en over één collectieve kracht, om invloed uit te kunnen oefenen op wat er gebeurt in onze wereld. Vanuit onze wereldgeschiedenis is het duidelijk, dat reeds opgezette machtsstructuren doorgaans méér te zeggen hebben over wat er gebeurt, en meestal de luidste stem hebben. De UISG is een verenigde stem voor zusters in de hele wereld. Door middel van deze campagne, hebben wij de gelegenheid om de stem van de zusters te organiseren op de vele niveaus van de structuren, opdat wij onze bijdrage kunnen vergroten en kunnen herkennen aan de zorg voor ons gemeenschappelijk huis.

Ontmoeting van de Heilige Vader Franciscus met de deelnemers aan de 21-ste Plenaire Bijeenkomst van de Internationale Unie van Algemene Oversten (UISG)

Lieve zusters, via jullie dank ik alle zusters van jullie instituten voor het grote werk dat zij verrichten, in de periferieën waarin zij wonen. De periferieën van de opvoeding, waar opvoeden altijd winnen betekent, winnen voor God; de periferieën van de gezondheidszorg, waar jullie dienaressen zijn, en boodschappers van het leven en van een waardig leven; en de periferieën van het pastorale werk in haar verschillende vormen, waar jullie leven getuigt van het Evangelie, en waar jullie het moederlijke gezicht van de Kerk tonen. Bedankt voor wat jullie zijn, en voor wat jullie doen in de Kerk. Houd nooit op met vrouwen te zijn. "Men hoeft het vrouw zijn niet op te geven om gelijk te kunnen zijn" (*La forza della vocazione – de kracht van de roeping*, n. 111).

RAPPORT VERBONDEN MET DE PLENAIRE BIJEENKOMST 2019

Presidente Zr. Carmen Sammut, MSOLA
en Uitvoerend Secretaresse Zr. Pat Murray, IBVM

Origineel in het Engels

Hoe hebben wij de Plenaire Bijeenkomst 2016 in de UISG ervaren? Het algemene thema was toen: 'het weven van globale solidariteit voor het leven', waarbij de nadruk werd gelegd op drie aspecten: (a) het leven voor de planeet; (b) De voornaamste sociale thema's van onze tijd, en, (c) het religieuze leven zelf. Ons gezamenlijke rapport zal enkele wegen samenvatten, waarop wij deze drie overlappende dimensies gedurende de afgelopen drie jaar hebben ontwikkeld. Wij zijn dankbaar voor uw steun als leiders en voor uw deelname en bemoediging. Het ontwikkelen van de UISG op een wijze dat wij voldoen aan de noden van de congregaties in de Kerk en in de wereld van vandaag, werd gerealiseerd dankzij een grote toewijding aan deze doelstelling van het dagelijks bestuur, en dankzij de genereuze en gekwalificeerde inzet van de staf die voor u werkt, en die hun plichtmatige roeping in hoge mate overstijgen. U bent aan deze beide groepen een diepe dank verschuldigd, en wij willen uw waardering aan hen nu en gedurende de komende dagen tonen.

1. Het weven van globale solidariteit voor het religieuze leven

In deze paragraaf beschrijven wij de vele initiatieven die zijn gericht op een toename van het religieuze leven op wereldniveau.

a. De ontmoetingen van de gedelegeerden: Er zijn twee ontmoetingen van de gedelegeerden geweest, sinds de Plenaire Bijeenkomst 2016. Gedurende de eerste ontmoeting, onmiddellijk na de Bijeenkomst, werd het dagelijks bestuur voor 2016-2019 gekozen. Verschillende leden van het aftredende bestuur accepteerden toen een tweede mandaat, en Zr. Carmen Sammut, msola, werd herkozen als presidente, terwijl Zr. Sally Hodgdon, csj, werd herkozen als vice-presidente. Gedurende deze ontmoeting werd een overzicht gepresenteerd van de ontwikkelingen binnen de UISG op de gebieden van de financiën, de projecten en het geplande toekomstige gebruik van de afdeling "Regina Mundi" in het UISG-gebouw. Gedurende de periode 2008-2016 werden de vier verdiepingen van het hele "Regina Mundi"-gedeelte van het gebouw verhuurd aan een Amerikaanse organisatie, die cursussen aanbiedt aan Amerikaanse universiteitsstudenten. Vanaf 2016 besloten zij om nog maar twee van de vier verdiepingen te huren.

De tweede ontmoeting van de gedelegeerden, die werd gehouden in Manila in november 2018, legde de nadruk op verschillende belangrijke thema's: kinderbescherming, interculturaliteit en communicatie als een methode voor het opbouwen van interculturele gemeenschappen. Deze en andere thema's vormden de basis voor het onderwerp van de huidige Bijeenkomst, en haar workshops. De Conferentie van Religieuzen van de Filippijnen hielp ons op genereuze wijze bij het

organiseren van deze ontmoeting, en wij zijn hen diep dankbaar voor hun ondersteuning met betrekking tot de vele praktische en organisatorische zaken.

b. In 2016 lieten wij een **vragenlijst** rondgaan betreffende de noden van algemene oversten van congregaties, om te kunnen bepalen hoe wij als UISG het beste tegemoet zouden kunnen komen aan de noden van U, algemene oversten, en aan de noden van uw leden. De respons hierop was zeer hoog, en wij danken u voor uw deelname hieraan. Sindsdien hebben wij onze verschillende vormingsprogramma's en vormingsinitiatieven op basis van uw antwoorden ontwikkeld. De resultaten hiervan waren heel duidelijk: er werd om een verdere vorming gevraagd op een groot aantal uiteenlopende gebieden, zowel in Rome als in regionale centra, en met name om een vorming online. De training van vormingsleiders werd geïdentificeerd als een belangrijk vormingsthema, waarbij moet worden aangetekend, dat de UISG een dergelijk vormingsprogramma in het verleden al heeft aangeboden. Het werd tevens duidelijk, dat zulke initiatieven moesten worden aangeboden in verschillende talen, en dat deze alle uithoeken van de Aarde moesten kunnen bereiken. Wij zijn dankbaarheid verschuldigd aan verschillende Fondsen, die de UISG ondersteunen, om een toereikend aantal programma's aan te kunnen bieden op het gebied van kerkelijk recht, trainingssessies voor het bestrijden van mensenhandel, nieuwe benaderingswijzen op het gebied van de kinderzorg, en een toekomstige internationale theologische seminar, waarop zusters documenten zullen kunnen ontwikkelen en presenteren over de verschillende aspecten van het gewijde leven, vanuit verschillende culturele invalshoeken.

c. De vorming in het Centrum voor het Religieuze Leven van Regina Mundi: Het dagelijks bestuur kwam na diepgaande overweging tot de conclusie, dat het beste gebruik van de lege verdiepingen van Regina Mundi zou kunnen bestaan in de ontwikkeling van een vormingscentrum voor de verschillende aspecten van het religieuze leven. Betekenisvolle schenkingen, ontvangen gedurende de laatste maanden van 2016, en afkomstig van vier congregaties (2 Amerikaanse en 2 Europese congregaties), hielpen de UISG bij de eerste installatie van moderne technologie. Dit stelt de UISG in staat tot het verzorgen van digitale uitzendingen van ontmoetingen en presentaties, voorzien van simultaanvertalingen, die de presentator in staat stellen om in één taal te spreken, terwijl zijn of haar presentatie online in drie andere talen kan worden beluisterd door hen die in de zaal of ruimte zitten, en door hen die online met de zaal of ruimte zijn verbonden. Deze technologie maakt het tevens mogelijk om gesprekken kruislings online in verschillende talen te voeren. De Conrad N. Hilton Stichting en de GHR-Stichting schonken aanvullende fondsen voor deze hoogwaardige technologie, en voor de uitrusting van *het Centrum voor Religieus Leven in Regina Mundi*. De GHR-Stichting heeft de UISG bovendien in staat gesteld om een programmacoördinator aan te stellen gedurende deze beginjaren, en de Conrad N. Hilton Stichting heeft fondsen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een nieuwe database. De UISG heeft ook het voorrecht om te mogen beschikken over een zeer competente communicatieafdeling, die wordt geleid door mejuffrouw Patrizia Morgante, die wordt bijgestaan door Zr. Therese Raad, en een elektronisch ingenieur, Zr. Florence de la Villeon, rscj. Samen met de uitvoerend secretaresse, speelden zij een belangrijke rol bij het identificeren van de technologische noden en het

ontwikkelen van de programma's online. Zij zenden ook regelmatige nieuwsbrieven en informatie over de verschillende ontwikkelingen binnen de UISG en het religieuze leven.

Velen van u hebben hun dank uitgebracht aan het UISG-Bulletin, dat drie keer per jaar wordt gepubliceerd in 7 talen. Mevrouw Antonietta Rauti verzorgt op nauwkeurige wijze de selectie van artikelen en het geven van opdrachten voor artikelen, die voor u als leiders van belang kunnen zijn. Zij archiveert ook de jaargangen van het Bulletin, zodat u de artikelen die voor u van belang zijn, gemakkelijk terug kunt vinden. Zr. Cecilia Bayona houdt een nauwkeurig archief bij van het Bulletin en van vele andere materialen, die een belangrijke bron vormen voor het heden en voor de toekomst. Er bestaat een toenemende belangstelling voor het schrijven over het vrouwelijke religieuze leven, en de stichtingen hiervan in de verschillende delen van de wereld, en het archief wordt regelmatig geraadpleegd, laatst nog voor artikelen die werden geschreven voor Pater Pedro Arrupe, SJ, de voormalige algemene overste van de Jezuïeten, wiens canonisatieproces kortgeleden is begonnen. Mejuffrouw Patrizia Balzerani en mejuffrouw Svetlana Antonova maken deel uit van een team, dat het bulletin steeds tijdig naar u verzendt.

Vanaf september 2018 **zijn er conferenties, ontmoetingen en workshops gehouden over een brede reeks van onderwerpen**, inclusief over kinderbescherming, interculturaliteit, migratie, initiatieven tot bestrijding van de mensenhandel, vele verschillende canonieke onderwerpen, presentatie van materiaal voor de bestudering van Laudato Si, leiderschapsvorming, overweging, communicatie, enz. Deze verschillende initiatieven werden zowel in ons centrum als online aangeboden. Wij stellen ons individuen, maar ook hele gemeenschappen en kleine groepen voor, die bijeenkomen rond een computer, of ook projecties met een dataprojector, zodat velen hieraan kunnen deelnemen. Deze technologie werd ook gebruikt bij besprekingen met de gedelegeerden van de UISG. In de toekomst zal een deel van de vergaderingen van het dagelijks bestuur van de UISG (gehouden in mei en in november) een online sessie met de gedelegeerden omvatten. Deze technologie was van onschatbare waarde bij het besparen op tijd en op ruimte, en bij opbouwen van verbindingen met de hele wereld. Wijst u uw zusters op deze mogelijkheden. Wanneer zij beschikken over een smartphone met een internetverbinding, kunnen zij deelnemen.

Een van de belangrijkste initiatieven die dit jaar zijn aangevangen, is het vijf maanden durende trainingsprogramma voor vormingsleiders, dat wil zeggen zusters die zich voorbereiden op of al bezig zijn met vorming. Dit jaar volgden 33 zusters, geselecteerd uit 46 belangstellenden, het programma. Het programma wordt aangeboden in het Engels, en de ochtendsessies vinden plaats bij de UISG. Dit jaar heeft het middagprogramma plaatsgevonden bij het Mater Dei Instituut van de Pauselijke Universiteit Angelicum, die een Engelstalig programma aanbiedt voor de opleiding van vormingsleiders. Wij zijn het programma momenteel aan het evalueren in verband met de planning voor volgend jaar. Gedurende het vijfmaandelijks programma ontvangen de zusters twee keer per maand spirituele begeleiding, en zij gingen dit jaar 8 dagen op retraite naar Nemi (buiten Rome). Men voorziet, dat het programma door zal gaan, zolang er vraag naar is. De coördinator van het programma is Zr. Cynthia Reyes, sra, en zij wordt geassisteerd door mejuffrouw Claudia Gianpiero.

Een ander belangrijk initiatief was het trainingsprogramma interculturaliteit, dat eind januari 2019 werd gehouden met een duur van twee weken. Er namen 45 congregaties aan deel, elk met een eigen team (180 zusters in totaal). Het programma kon via een intern circuit worden gevolgd in de twee grote zalen op de twee verdiepingen van het Regina Mundi Gebouw, met een vertaalservice in 4 talen. De training werd geleid door een team, samengesteld uit personen van de Missionarissen van het Goddelijk Woord, de Zusters Dienaressen van de Heilige Geest en de UISG. Wij zijn deze twee congregaties zeer dankbaar voor hun generositeit, omdat zij dit internationale team beschikbaar hebben gesteld. Beide congregaties voorzien in programma's voor hun eigen mannelijke en vrouwelijke leden in die periode van het jaar; gedurende de laatste vijf jaar voorzagen zij in leiderschapstrainingen op het gebied van interculturaliteit. Dit jaar kozen zij ervoor om het UISG-initiatief te steunen. Zij beschikken over docenten met kwalificaties op het gebied van antropologie, missiologie, psychologie, interculturele studies en theologie. Elk van de 45 congregatieteams moest aan het einde van de workshop een actieplan ontwikkelen. De helft van de deelnemers presenteerden hun plan gedurende een plenaire sessie, en alle plannen werden ingeleverd bij de organiserende teams. Gedurende de komende twee jaar zal de UISG om de zes maanden feedback verzamelen over hoe deze actieplannen operationeel zijn gemaakt. In juli 2020 willen wij een soortgelijk programma aanbieden in Nairobi, en wellicht nog een programma gedurende het daarop volgende jaar.

Zr. Gabriella Bottani, cms, van Talitha Kum organiseert een belangrijk **trainingsprogramma voor de TK-leiders van de netwerken voor de bestrijding van de mensenhandel**; de duur hiervan bedraagt 18 maanden, verspreid over de periode 2018-2019. Zij wordt geassisteerd door mejuffrouw Nicoletta Lalla. Deze cursus werd georganiseerd in samenwerking met de Pauselijke Universiteit Antonianum, en beslaat drie onderdelen:

Het eerste staat online: dit omvat thema's als communicatie, fondswerving, spreken in het openbaar, leiderschapsmodellen en hun invloed, de sociale leer van de Kerk, interreligieuze competenties, netwerken, mensenrechten en beschermingsbeleid.

Het tweede betreft twee ontmoetingen in Rome: de eerste was in juni 2018, en de tweede in 2019. Het stelt leiders in staat om workshops te organiseren en praktische ervaringen op te doen op het gebied van samenwerking en netwerken op internationaal niveau.

Het derde onderdeel is een Capstoneproject: elke deelnemer heeft hierbij de steun van een gekwalificeerde mentor, en er moet hier een concrete uitdaging worden aangepakt in hun locale netwerk.

Dit programma, dat wordt gesteund door Porticus, werd aangeboden in de kantoren van Rome, in samenwerking met de Pauselijke Universiteit Antonianum.

d. Het opbouwen van relaties met de Vaticaanse dicasteries

Zowel het dagelijks bestuur als de stafleden van de UISG hebben zeer goed werkende relaties ontwikkeld met de verschillende Vaticaanse dicasteries gedurende de laatste jaren. Laten wij kijken naar een aantal van deze relaties:

(i) Congregatie voor de Instituten van het Gewijde Leven en de

Sociëteiten van Apostolisch Leven: De Raad van 16 (acht algemene oversten van de mannelijke en acht van de vrouwelijke congregaties) vergadert twee keer per jaar, en de nadruk lag de laatste jaren op het updaten van het document *Mutuae Relationes* (welke details bevat over de relatie tussen bisschoppen en religieuzen). Aan de Conferenties van Religieuzen werd gevraagd om een aantal vragen te beantwoorden, en de UISG zond deze vragen tevens naar haar leden. De vergelijkbare antwoorden werden gegeven aan de ondersteunende staf. Er is hiervan een overzicht gemaakt, wat recentelijk werd voorgelegd aan de Plenaire vergadering van deze Congregatie. Vier vertegenwoordigers van de UISG namen hieraan deel.

(ii) Congregatie voor de Evangelisatie van de Volkeren: De Raad van 18 (negen algemene oversten van de mannelijke en negen van de vrouwelijke congregaties) vergadert ook regelmatig met leden van dit dicasterie. De centrale aandacht van de laatste vergaderingen lag op de “Mese Missionario Straordinario” (MMS)(de Buitengewone Missiemaand). De Buitengewone Missiemaand zal worden gehouden in oktober 2019. De Kerk wordt gevraagd om na te denken over de missie “ad gentes” Vele nuttige hulpbronnen zijn in dit kader ontwikkeld, die kunnen worden geraadpleegd op www.october2019.va Deze website bestaat uit verschillende secties, onder meer gewijd aan theologische overdenkingen, getuigenissen en vorming voor missieanimatie en aan media; men vindt er tevens een gids over het thema: ‘Gedoopt en uitgezonden: de Kerk van Christus op missie in de wereld’. Gedrukte kopieën van de gids in verschillende talen zijn beschikbaar op de Bijeenkomst. Aan onze zusters wordt gevraagd om deze missiemaand in al onze instituties, projecten en programma’s te promoten, en de vele diocesane en parochieactiviteiten te willen ondersteunen.

(iii) Congregatie voor Integrale Menselijke Ontwikkeling: Vele leden van de UISG-staf, en met name de stafleden van de Commissie Gerechtigheid, Vrede en Integriteit van de Schepping van de USG/UISG, onderhouden frequente contacten met dit dicasterie over vele verschillende thema’s en onderwerpen. Uiteraard staan de zorg voor de schepping en de encycliek *Laudato Si* centraal in haar missie. Paus Franciscus heeft ons eraan herinnerd, dat “het menselijke leven is gegrondvest in drie fundamentele en nauw met elkaar verweven relaties: met God, met onze naasten en met de Aarde zelf”. Dit dicasterie richt zich op de armoede, het apostolaat op de weg, het apostolaat op zee, en op stateloze volkeren. Zij relateert de Katholieke Sociale Leer aan de houdbare ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Gedurende onze Bijeenkomst zullen wij meer horen over de promotie van *Laudato Si*.

(iv) Migranten en vluchtelingensectie: dit is een speciale Sectie die rechtstreeks onder Paus Franciscus staat. Uiteraard onderhouden Zr. Gabriella Bottani, cms (Talitha Kum), Zr. Elisabetta Flick, ac (Sicilië Project), en Zr. Florence de la Villeon, rscj (internationale desk – Migranten), regelmatige contacten met deze Sectie, en zij worden geraadpleegd over vele verschillende aspecten van migratie, zoals bijv. de IDP’s (internally Displaced Persons – de intern misplaatste personen), de niet onder begeleiding staande minderjarigen en de veilige migratie. Deze Sectie gaf een enorme steun aan het werk van Talitha Kum, zoals u gedurende de week zult zien.

(v) Pauselijke Academie van Wetenschappen: deze Pauselijke Academie

heeft voortdurend contacten onderhouden met Talitha Kum. Zij verleent gastvrijheid aan de regelmatige vergaderingen van de Santa Martha Groep, die werd opgezet door de Bisschoppenconferentie van Engeland en Wales, geleid door kardinaal Nichols, die samenwerkte met Talitha Kum. De Santa Martha Groep brengt hoofden van politiemachten en burgemeesters uit verschillende steden, in verschillende delen van de wereld, samen om te discussiëren over de methoden om mensenhandel te bestrijden. De zusters hebben een belangrijke rol gespeeld in deze ontmoetingen, vooral door het geven van informatie over wat er gebeurt aan de basis, en over de preventiemechanismen die in verschillende delen van de wereld worden ontwikkeld.

(vi) Commissie voor de Bescherming van Minderjarigen en van Kwetsbare Volwassenen: gedurende de laatste maanden hebben we verschillende ontmoetingen gehad met de Vaticaanse Commissie voor de Bescherming van Minderjarigen. Als religieuze congregaties moeten wij er zeker van zijn, dat elke institutie, elk project en elk programma een kinderbeschermingsbeleid voert, dat ook werkelijk operationeel is door de benoeming van een verantwoordelijke voor de kinderbescherming. Uit ervaringen in het verleden, moeten wij leren, dat ons huidige beleid, onze huidige programma's en gedragingen zullen worden beoordeeld door toekomstige normen. Alhoewel uw land momenteel de lijfstraffen van kinderen zou kunnen accepteren, zou in de toekomst deze benadering tot kinderdiscipline niet kunnen worden geaccepteerd. Volgens de laatste Vaticaanse statistieken uit 2016, worden 9.552 wezen en 11.758 kleuters verzorgd door de Katholieke Kerk, alsmede 35.746 personen die behoren tot andere instituties, waarvan velen waarschijnlijk nog kinderen zijn, om dan maar niet te spreken over de vele scholen, ziekenhuizen en klinieken. De recente GHR-UISG Workshop, gehouden op 2 en 3 mei met als thema "het zaaien van hoop voor kinderen die onder onze zorg staan", legde de nadruk op nieuwe benaderingswijzen tot de residentiële zorg voor kinderen in nood. Wij moeten de nadruk leggen op het opvoeden van onszelf en van de leden van onze congregaties wat betreft de beste handelingswijze met betrekking tot kinderbescherming en het scheppen van een omgeving waarin kinderen kunnen opbloeien. Wij mogen in deze niet wachten op de initiatieven van regeringen of van bisschoppenconferenties. We moeten deze beste handelingswijze met elkaar delen. We zullen streven naar samenwerking met de Commissie, en verschillende soorten beleid met betrekking tot kinderbescherming, opgesteld in diverse talen, met u delen via onze website. Het lijkt ons nu ook het juiste moment om te besluiten over het vormen van een UISG-USG-commissie, die zich buigt over de zorg voor kinderen en kwetsbare volwassenen. We zullen dit binnenkort gaan bediscussiëren met de USG, die zich al voor dit idee heeft opengesteld.

(vii) Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Christelijke Eenheid: Elk jaar neemt de UISG deel aan een vormingsprogramma voor Boissey-studenten van de Wereldraad van Kerken (WCC), om het vrouwelijke religieuze leven aan hen uit te leggen. De deelnemers behoren tot verschillende christelijke kerken, en komen uit verschillende delen van de wereld; het is altijd een wederzijds verrijkende uitwisseling. Voor sommigen van hen is het de eerste ontmoeting met zusters, broeders en priesters, die leden zijn van religieuze congregaties.

(viii) Pauselijke Raad voor de Interreligieuze Dialoog: Zr. Carmen Sammut, msola, is lid van deze Vaticaanse Raad. De USG/UISG-Commissie voor

de Dialoog heeft leden van deze Raad voor de Interreligieuze Dialoog ontmoet. Zij hebben gevraagd om informatie te verzamelen over verschillende voorbeelden van dialoog, met name over wat wordt genoemd “de dialoog over het leven”, waarin zusters samenwerken met leden van andere religieuze tradities. Indien u dus in uw werk over zulke voorbeelden beschikt, zendt u deze informatie dan naar de UISG. En wanneer er zich in de context waarin u leeft, bijzondere moeilijkheden voordoen, laat u ons dat dan ook weten.

e. De toename van officiële vertegenwoordiging op bijeenkomsten

- **Het bijwonen van de Synodes:** zowel gedurende de Synodes over de Familie en over de Jeugd waren er leden aanwezig, die de UISG officieel vertegenwoordigden; één vrouwelijke algemene overste was op elk van deze Synodes aanwezig. In de recente Apostolische Constitutie van de Heilige Vader over de Synode van de Bisschoppen, *Episcopalis Communio*, gepresenteerd in Rome op 15 september 2018, worden de UISG en de USG met name genoemd in relatie tot:

(a) De plicht om hen te raadplegen en via hen ook hun hoogste oversten.

(b) De overdracht van bijdragen van hun leden aan de Congregatie voor de Instituten van het Gewijde Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven.

Wij voorzien daarom, dat via de UISG, ook onze leden zullen worden geraadpleegd gedurende de voorbereidingen van de toekomstige Synodes.

- **Het bijwonen van de Vaticaanse Bijeenkomst over het misbruik van minderjarigen:** het was heel betekenisvol, dat bij deze gelegenheid het Staatssecretariaat, toen zij de UISG uitnodigde om aan deze Bijeenkomst deel te nemen, noch voorschriften gaf omtrent ons aantal deelnemers, noch over de eisen waaraan zij moesten voldoen. De UISG besloot, dat het dagelijks bestuur en de uitvoerende secretaresse hieraan zouden deelnemen, precies zoals de USG had besloten. Wij hopen, dat dit de structurele samenstelling mag worden, wat betreft onze deelname aan toekomstige Synodes en officiële Vaticaanse bijeenkomsten.

- **Het bijwonen van de Plenaire Bijeenkomst van de Congregatie voor de Instituten van het Gewijde Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven:** jammer genoeg, zijn er nog geen zusters benoemd tot permanente leden van de Plenaire Raad van dit dicasterie. Gedurende de laatste en de voorlaatste Plenaire Bijeenkomst, werden 7 zusters uitgenodigd om aanwezig te zijn. Wij zijn hiervoor dankbaar, maar wij hopen, dat onder de benoemingen voor de volgende Raad ook zusters zullen zitten.

- **Het bijwonen van bijeenkomsten bij het Dicasterie voor de Integrale Menselijke Ontwikkeling:** De nadruk werd gedurende de recente bijeenkomst gelegd op bijvoorbeeld “de godsdiensten en de houdbare ontwikkelingsdoelstellingen” (SDG’s). Er namen hieraan stafleden van de UISG deel, alsmede Zr. Sheila Kinsey en Pater Felix.

- **Het bijwonen van verschillende adviserende bijeenkomsten met betrekking tot de mensenhandel, de migranten en de vluchtelingen:** er zijn periodieke raadgevende ontmoetingen, waaraan projectleiders van de UISG deelnemen, die helpen bij het opstellen van Vaticaanse beleidsdocumenten over deze belangrijke thema’s.

2. Het weven van globale solidariteit in relatie tot de sociale thema's van onze tijd

Wij hebben hiervoor al een samenvatting gegeven van enkelen van de met ons samenwerkende partners op het gebied van de hedendaagse globale thema's. Gedurende deze Bijeenkomst zullen wij een aantal beschouwingen en informaties presenteren over de drie hoofdprojecten van de UISG: de bestrijding van de mensenhandel, migranten en vluchtelingen, en het initiatief m.b.t. Laudato Si. Op dit punt aangekomen, willen wij uw aandacht vragen voor enkele sleutelaspecten van deze projecten:

(a) Migranten en vluchtelingen: het Siciliëproject van de UISG begon met een vormingsperiode voor de zusters, die in december 2015 in Sicilië arriveerden. Gemeenschappen werden achtereenvolgens gesticht in Agrigento, Ramacca en Caltanissetta. Elk van deze gemeenschappen heeft in veeleisende en steeds veranderende omstandigheden geleefd. Momenteel worden vele centra, die door de Italiaanse regering werden gefinancierd, gesloten, en de stafleden ervan niet meer betaald. Kardinaal Montenegro vroeg aan de UISG: "Gaan jullie soms ook weg?" Hij wilde hiermee zeggen, dat de aanwezigheid van religieuzen juist in deze harde tijden van cruciaal belang is. Wij worden er als religieuze vrouwen toe geroepen om een profetische aanwezigheid te zijn in vele delen van de wereld, omdat de retoriek tegen migranten door steeds meer verschillende politieke partijen wordt gebruikt.

(b) De bestrijding van de mensenhandel en de uitbreiding van Talitha Kum: gedurende deze laatste jaren heeft Talitha Kum haar wereldwijde netwerk uitgebreid, en heeft nu 43 nationale netwerken en 7 regionale netwerken. Wanneer wij Paus Franciscus later deze week ontmoeten, viert hij met ons de tiende verjaardag van Talitha Kum door het lanceren van een campagne, die heet: "Nonnen die harten helen". Verder heeft een internationaal comité, samen met Zr. Gabriella Bottani, gewerkt aan de ontwikkeling van een strategisch plan op lange termijn. De kern van dit plan legt de nadruk op het scheppen van nieuwe netwerken, en op het uitbouwen van de bestaande netwerken in Afrika. Dit werk wordt ondersteund door de Conrad N. Hilton Stichting. Het Conrad N. Hilton Fonds voor zusters heeft de bestaande netwerken ondersteund, terwijl hun Diensten voor Sociale Communicatie Talitha Kum hebben geholpen bij de versterking van de communicatiecapaciteit. Tenslotte richtte een nieuw programma, dat wordt genoemd "Bronnen van hoop", zich op het bijeenbrengen van moslimvrouwen en katholieke zusters in het mediterrane gebied, om daar samen de mensenhandel te bestrijden. Dit programma wordt geleid door Zr. Marie Claude Nadda, frgs, en gesteund door de GHR-Stichting, die zich speciaal toewijdt aan gemeenschappelijke initiatieven tussen Godsdiensten.

(c) Het begeleiden van slachtoffers van seksueel geweld gedurende conflicten: de regering van het Verenigd Koninkrijk heeft een hoge commissie en een procedure ingesteld met betrekking tot de begeleiding van hen die het slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld gedurende conflicten. Zij hebben middelen ter beschikking gesteld aan de UISG voor de organisatie van workshops die zijn gericht op de vorming van religieuze zusters, broeders en priesters, die pastorale begeleiding geven aan deze overlevenden. Er werden twee van deze workshops aangeboden, één in de Democratische Republiek Kongo, en één in

Oeganda. Deze workshops werden geleid door Zr. Sheila Kinsey van het JPIC-kantoor, en zij waren een transformerende ervaring voor de deelnemers, en voor hen voor wie zij werken.

(d) Het opbouwen van relaties met stichtingen (fondsen) en ambassades:

In uw naam willen wij de volgende stichtingen en fondsen danken, die de UISG hebben geholpen bij de ontwikkeling van vele verschillende initiatieven, zowel in Rome als ook met name op andere locaties: de Conrad N. Hilton Stichting, de GHR-Stichting, het Conrad N. Hilton Fonds voor Zusters, de Stichting Porticus, de Caritas en de zusters die hiermee zijn verbonden, en de Galileo Stichting. Elke van deze stichtingen kent een speciale toewijding aan de ondersteuning van zusters, en wij danken hen in naam van het vrouwelijke religieuze leven op elk continent. Velen van u ontvangen ook op directe wijze schenkingen van enkele van deze fondsen, en wij danken hen ook in uw naam.

Ambassades bij de Heilige Stoel: wij hebben goede relaties opgebouwd met vele ambassadeurs, die hun landen bij het Vaticaan vertegenwoordigen. Vele van deze ambassadeurs zijn vrouwen, en ondersteunen de UISG en haar projecten en programma's met veel enthousiasme. De volgende ambassades hebben fondsen gegeven en/of zichtbaarheid geschonken aan het werk van de zusters wereldwijd: de ambassades bij de H. Stoel van het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Australië en de Verenigde Staten. Andere ambassades hebben evenementen bij de UISG bezocht of stafleden van de UISG ontmoet, om verslag te doen over verschillende projecten en thema's. Dit zijn de ambassades bij de H. Stoel van de Filippijnen, Peru, Georgië, Frankrijk, en Zuid-Afrika. Vele ambassadeurs vragen ons om de zusters te stimuleren om hun ambassades te bezoeken in de verschillende landen van de wereld. Als zusters hebben wij een bijzondere visie op het leven, vanuit het perspectief van de mensen in nood, en wij kunnen daarom onze stemmen verheffen om het beleid van de regeringen uit te dagen.

3. Het weven van globale solidariteit voor het leven op deze planeet

- **De Laudato Si Campagne:** elke congregatie wordt uitgenodigd om één vertegenwoordiger te benoemen, die zo spoedig mogelijk wordt verbonden met deze UISG-campagne. Dit is een belangrijk initiatief, dat aan belangrijkheid toeneemt. De UISG heeft een partnerschap opgezet met de Katholieke Globale Klimaatbeweging (CGCM), en er zijn elk jaar diverse initiatieven, waarvoor deelnemers uit de hele wereld worden uitgenodigd. Omdat Zr. Sheila Kinsey later deze week hierover zal spreken, besteden we daar nu hier niet veel tijd aan, behalve dat we hier nogmaals willen onderstrepen, dat de zorg voor de planeet 'de Aarde' en de zorg voor haar bevolking zo intrinsiek met elkaar zijn verbonden, dat wij ons niet met het ene bezig kunnen houden, zonder ons met het andere bezig te houden.

- **De Raad van Solidariteit met het project Zuid-Soedan,** die werd opgericht door de twee Unies, de USG en de UISG, is dankbaar voor uw voortdurende belangstelling en ondersteuning. Zij zijn hier gedurende de Bijeenkomst vertegenwoordigd, en spreken graag met elke algemene overste die erover wil nadenken om een zuster ter beschikking te stellen van dit intercongregationale project, dat docenten, verpleegsters, vroedvrouwen, boeren en pastorale werkers traint. Dit jaar viert Solidariteit de tiende verjaardag van haar aanwezigheid in

Zuid-Soedan, en zij hebben een film gemaakt om het werk van deze laatste jaren te laten zien. Belt u ons om naar de film te komen kijken in de zijkamer op de gang van de eerste verdieping.

Deze nieuwe initiatieven bij de UISG vereisten een uitbreiding van de financiële administratie en van andere administraties. Mejuffrouw Aileen Montojo is bezig met een herstructurering van de financiële afdeling en van de financiële procedures, en wordt daarbij geholpen door mejuffrouw Patrizia Balzerani. Dit was een veeleisende taak, maar het nieuwe systeem is nu bijna volledig operationeel. Mejuffrouw Svetlana Antonova heeft de verantwoordelijkheid aanvaard over de nieuwe database, en in 2019 zal haar worden gevraagd om uw statistische informatie online in te vullen, welke zal worden opgenomen in de database. Mejuffrouw Rosalia Armillotta is de voornaamste contactpersoon met congregaties door middel van bezoeken, telefoongesprekken, emails, geschreven teksten, Whatapps en andere communicatiemiddelen. Zij maakt uw contacten met de UISG gemakkelijk. De heer Angelo Spadavecchia werkt met de leiders van de verschillende UISG-projecten en –initiatieven aan de controle en evaluatie van de projectresultaten. Dit team is van vitaal belang voor een succesvolle toepassing ervan. Wij danken elk staflid namens u.

Nieuwe opkomende aandachtsgebieden:

a. De zorg voor kinderen en kwetsbare volwassenen moet een wereldwijd opvoedkundig initiatief worden voor het begrip van de omvang van het probleem, en om te leren hoe richtlijnen hiervoor kunnen worden ontwikkeld en een goede praktische toepassing ervan. Dit alom aanwezige aandachtsgebied omvat ook het onderzoek naar een nieuwe benaderingswijze voor de institutionele zorg van kinderen en jonge mensen.

b. Nieuwe synergistische elementen: geloof en praktijk (leiderschapstraining) en de WUCWO (“World Union of Catholic Women”, de Wereldunie van Katholieke Vrouwen), die kantoren hebben in het UISG-gebouw.

c. Seminars buiten Rome: interculturaliteit (Nairobi – juli 2020); training om slachtoffers van seksueel geweld te begeleiden in conflictgebieden (Zuid-Soedan); kerkelijk recht (op locaties in Afrika en Azië).

d. Theologische seminar in Rome voor zusters, die doctoraalstudies hebben ondernomen in theologie en Bijbel, zodat zij schrijvers zijn geworden over het religieuze leven.

Tenslotte brengen wij nogmaals onze dankbaarheid tot uitdrukking aan alle leden van de UISG. Uw steun en bemoediging betekent, dat wij samen de toekomst tegemoet gaan met hoop en moed, gelovend dat de Heer “de plannen kent, en Hij ons allen een toekomst en een hoop zal geven”.

EEN VISIE OP DE TOEKOMST VAN HET RELIGIEUZE LEVEN

Zr. Teresa Maya, CCVI

Zuster Teresa Maya is lid van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid van het Vleesgeworden Woord, gevestigd in San Antonio vanaf 1994. Haar taken lagen op het gebied van het onderwijs. Ze diende als lerares, hoogleraar geschiedenis, en als bestuurder. Haar passie ligt bij de vorming van leden die zich gaan richten op de Spaanssprekenden in de Verenigde Staten, welke oorspronkelijk afkomstig zijn uit Spanje en Latijns-Amerika. Zuster Teresa behaalde haar BA aan de Yale-Universiteit, en haar MA aan de "Graduate Theological Union" in Berkeley; zij behaalde verder een doctoraat aan het "El Colegio de Mexico", te Mexico City. Nu is zij algemeen overste van haar congregatie, en was daarvoor presidente van de LCWR.

Origineel in het Engels

Geroepen om te herstellen!

Zaaiers van profetische hoop, hier zijn we! Ik ben dankbaar voor de uitnodiging van de UISG-presidente, Zr. Carmen Sammut MSOLA, het dagelijks bestuur en Zr. Patricia Murray, IBVM, om hier vandaag te mogen zijn. Dank u wel voor het vertrouwen. Omdat we vandaag onze vergadering beginnen, weet ik, dat er hoop in deze ruimte is, omdat we hier samen zijn.

Ik bidde, worstelde en vroeg advies over de voor u liggende beschouwing, en vroeg mij af, wat mij hoop geeft. Wat is hoop? Hoe hopen wij als vrouwelijke religieuzen gezamenlijk? Hoe hopen wij bij het zicht op de komende toekomst? Er kwamen enkele verhalen op in mijn geest, steeds weer opnieuw, kleine verhalen, plaatsgebonden verhalen, eenvoudige verhalen. Ik heb deze overwogen gedurende mijn verschillende momenten van wanhoop, en misschien begin ik nu te begrijpen hoe de visie op de toekomst van onze levens zich vriendelijk en zachtmoedig ontvouwt, precies zoals mijn kleine verhalen.

Het eerste verhaal gebeurde, nadat de orkaan Maria mijn geliefde eiland Puerto Rico had verwoest. Mijn inlandse vrienden schreven wanhopig op Facebook en Twitter, en probeerden met hun geliefde naasten te communiceren: "*Weet iemand of...*", "*kunnen jullie mij informeren?*" Gedurende de verschrikkelijke weken die volgden, stootte ik op een verhaal over een organisatie die het prachtige koraalrif herstelde, dat was verwoest door de harde wind, vrijwillige duikers die met kleine schepjes het ene koraal herstelde na het andere. Mijn eerste reactie was een cynische glimlach: wat belachelijk en futiel. Ik stond net op het punt om te gaan huilen, omdat het prachtige puortoricaanse regenwoud en het adembenemende koraalrif waren verdwenen, en daar waren een paar dwazen aan de gang; wat konden zij ooit bereiken?! En toen voelde ik het plotseling op vriendschappelijke

wijze aan; de hoop, de oproep: simpele pogingen, de zaden van hoop. Zij herstelden de waardigheid van de schepping, één koraaltje per keer!

Mijn volgende verhaaltje gebeurde gedurende een reis naar de grens tussen Mexico en de Verenigde Staten, samen met alle zusters van onze conferentieregio in Texas van de religieuze leiders. Wij legden het bezoek af, samen met de agentschappen en de organisaties die werken aan de verwelkoming van mannen, vrouwen en kinderen, die op zoek zijn naar gastvrijheid in ons land. Zuster Norma Pimental, directrice van de Katholieke Charitas van de “Rio Grande Valley”, deelde haar verhaal met onze groep. Toen de eerste golf van niet begeleide minderjarigen de grens bereikte, zette zij vaart achter de oprichting van een verwelkomingscentrum in de parochie. Zij liet een oproep om hulp uitgaan, en er kwamen vrijwilligers en giften binnen. Iedereen was druk, toen de lokale autoriteiten kwamen, en aan Zr. Norma vroegen: “*Wat is hier aan de hand?*” Zij antwoordde: “*Ik ben de menselijke waardigheid aan het herstellen*”. De mannen gingen weg, en kwamen terug met nog meer vrijwilligers en giften. Terwijl ik naar Zuster Norma luisterde, dacht ik weer aan duizenden mensen, duizenden kinderen, indrukwekkende aantallen. Hoe kunnen wij hen allen op de Aarde verwelkomen? En wederom: met simpele gastvrijheid, wéér zo’n zaadje van hoop. Aan de Mexicaans-Amerikaanse grens is men bezig met het herstellen van de menselijke waardigheid: en één persoon per keer!

Mijn derde verhaal speelt in Colombia. Gedurende een bezoek aan Cali, hoorde ik over het lange en pijnlijke vredesproces, nadat de kartels, de militairen en de gehuurde paramilitairen de steden en de gezinnen geselsd hadden met hun bloedige en gewelddadige confrontaties. Een groep vrouwen kweekte vlinders als vredeswerk voor een organisatie met de naam “*Alas Nuevas*”. Zij gaven mij een prachtige vlinder cadeau. Ik keek ernaar, en vroeg mij af hoe het kweken van vlinders nu het verschil kan maken op zo’n getraumatiseerde plek. En toen kwam weer op zachte en vriendelijke wijze de hoop naar mij toe. Zij herstellen de vrede met één vlinder per keer!

Wij moeten hopen, zoals zij dat doen, en standvastig en nederig gaan staan in deze pijnlijke en ons overstijgende hedendaagse werkelijkheid, op onze blote voeten. Wat dit keer de crisis heeft genormaliseerd, is onze heilige grond. Tussen al die verschillende crisissen waarin wij moeten leven, en waarin wij moeten hopen, moet de crisis die ons na staat aan ons hart vanaf het begin van deze conferentie worden benoemd: de crisis in onze Kerk. De geschiedenis zal oordelen, hoe wij antwoorden op deze crisis. Op een dag zullen vrouwelijke religieuzen ofwel medeplichtigen worden genoemd, ofwel profeten, ofwel slachtoffers. Wij mogen deze crisis niet aan de zijlijn blijven volgen, ook al zijn we op die zijlijn geplaatst!

Wij worden in de visie van God op de toekomst, opgeroepen tot hoop. Wij moeten deze tijd samen doorschrijden, wij vrouwelijke religieuzen die zijn geroepen tot communie, tot het discipelschap van Jezus, als sacramenten van de aanwezigheid van God in onze wereld, wij, gewijde vrouwen. Wij mogen alleen hopen als religieuzen; wij hopen, omdat we religieuzen zijn.

Zusters, wij zijn hier bijeen om onze verhalen te delen. Welke verhalen kunnen wij elkaar vertellen over het ontvangen van de gave van hoop? Want hoop is een gave, die op vriendelijke en simpele wijze wordt gegeven, te midden van wanhoop.

Een gave die we moeten zien, ontvangen en voor elkaar omvormen tot werkelijkheid, door met elkaar te delen. Onze gave van hoop zal de angst overstijgen. Wij moeten deze verhalen van de eenvoudige, rustige en vriendelijke profetie van de barmhartigheid vertellen, een barmhartigheid die heelt, en die de verrassende waarheid vertelt van wat God al reeds onder ons doet!

Ik suggereer met deze beschouwing, dat de profetie van de barmhartigheid ons brengt tot hoop, gesteld dat wij een VISIE hebben, ons GEHEUGEN opvoeden, onze WAARNEMING cultiveren, en durven te LEIDEN.

VISIE: zien met profetische hoop

Onze Bijeenkomst roept ons op om “zaaiers van profetische hoop” te zijn. Deze week moeten wij met elkaar overwegen hoe wij als vrouwen van de Kerk moeten hopen. Wij weten, dat “*hoop een gave van communie is*”, waaraan ik gedurende onze conferentie van vorig jaar herinnerde. Hoop is het resultaat van de ontmoeting van de gemeenschap. Gustavo Gutiérrez schrijft, dat “hoop een gave is, een genade; als wij een gave ontvangen, is deze niet van ons; deze gave is voor onze naasten”. Met geloof moeten wij de visie van de hoop vinden in Jeremia: God belooft een “hoopvolle toekomst”, wanneer wij zoeken met heel ons hart (zie Jr. 29, 11-13, NRSV). De LCWR, onze conferentie in de Verenigde Staten, heeft geleerd, dat deze visie van het hart alleen maar kan worden gevonden via de spirituele wijsheid van ons contemplatieve leven, door middel van communautaire overdenking. Vrouwelijke religieuzen moeten vrouwen zijn met een visie: profetessen van hoop.

Deze visie van hoop voor onze uitgedaagde en lijdende hedendaagse situatie en voor een toekomst die is gevuld met leven, vereist dat wij het mysterie van ons gewijde leven gaan verdiepen. Wij zijn gehouden aan een openbare toewijding aan discipelschap in communie, zoals dat wordt verklaard in *Vita Consecrata*: “Het broederlijk leven, in de zin van een leven dat wordt gedeeld in liefde, is een teken van welsprekende kerkelijke communie”.¹ Onze exodus van vernieuwing, die begon met het *Tweede Vaticaanse Concilie*, was een mooie gave met ongevoegde uitdagingen; vragen over stijl, roeping en orthodoxie fascineerden en achtervolgden ons. De plenaire sessie bij gelegenheid van het 50-jarig jubileum van *Perfectae Caritas*, gehouden door de Congregatie voor de Instituten van het Gewijde Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, erkende dat:

Zelfs na het breedschalige en rijke aanpassings- en vernieuwingsproces [*accomodata renovatio*], wat plaatsvond na het Concilie, wordt het gewijde leven nog steeds geconfronteerd met open uitdagingen, welke moeten worden aangegaan “met determinatie en een oog op de toekomst”.²

“Wie zijn we? Waar gaan we naartoe?” zijn onbeantwoorde vragen, die ons hebben verdeeld en achtervolgd. Het vernieuwingsdebat moet in rustige vaarwateren worden geleid in het belang van de visie van Gods Koninkrijk, waarvan wij volgens onze roeping moeten getuigen; de mensen van onze tijd snakken naar hoop.

De visie van hoop in de beloftes van Christus vereist een leven dat overeenkomt met onze principes. Het vereist dus geen antwoorden. Wij moeten leven met een nobele geest, in de genade en in het mysterie van onze wijding. De tijd voor grotere “ondernemingen” of apostolische werken is voorbij. Ik denk hierbij aan de

prachtige wevende redenering van Zr. Márian Ambrosio, drie jaar geleden in deze ruimte: “We moeten leven in de ‘kracht van het hoe’”.³ Wij zullen reizen in de belofte van hoop door standvastig te zijn in onze identiteit. Wij moeten nu méér dan ooit vrouwen zijn met karakter en deugd. Om hoop te vinden, moeten wij profetisch zijn, en om profetisch te zijn, moeten onze levens getuigen van wat wij geloven en zijn. De weg naar de hoop, is de profetie. Hoe kunnen wij profetisch zijn als vrouwelijke religieuzen?

De tijd voor woorden is voorbij; vergeeft u mij dus de woorden die ik hier uitspreek! Wij hebben een nieuwe wijze van getuigenis nodig, waarin onze waarden naar voren komen, een aflegging van getuigenis die makkelijker toegankelijk is voor onze tijd. De evangelische boodschap moet worden verteld in de kunst, in symbolen en in gebaren. Dit zijn tijden waarin wij de diepere betekenis, die niet kan worden gevonden in woorden, met elkaar moeten delen. Een vriend herinnerde mij eraan, dat de crisis van de wereld niet beredeneerd kan worden, en niet kan worden benaderd en opgelost als een probleem. We moeten onze rationele geest op *sabbatical* sturen, zodat het creatieve, het niet-lineaire, het onbewuste ons kan helpen te reizen door de tijd, de geschiedenis, de poëzie, de kunst, de symbolen en de gebaren. Wij hebben een nieuwe apostolische oproep ontvangen om betekenis te geven aan een lijdende wereld met het niet-verbale taalgebruik, wat ons gewijde leven zo mooi kan spreken. Wij moeten een profetie aanbieden, die de wereld kan zien.

De visie voor deze profetie zal voortkomen uit het verhaal van hoop, dat besloten ligt in de ziel van onze charisma's. Wij zijn mensen met een visie, een visie van de liefde en de barmhartigheid van God voor heel de schepping. Vrouwelijke religieuzen, wat wij zijn, of we nu jong zijn of oud, of we nu talrijk zijn of verspreid, moeten getuigen van barmhartigheid, zoals de mensen in mijn kleine verhalen. Onze profetische visie schuilt in onze harten, handen en voeten. De plaatsen waar wij lopen, de mensen die wij aanraken, de wijze waarop wij hen begeleiden, de gebeden die wij bidden, vertellen het verhaal van de barmhartigheid, die zit besloten in de hoop op Gods Koninkrijk, waarheen wij Jezus moeten volgen. Wij getuigen van het herstel van de waardigheid van alle menselijke wezens en van onze planeet, één simpele, liefdevolle, spirituele handeling per keer. José Antonio Pagola schrijft dat “voor Jezus de barmhartigheid niet één van de deugden is, maar de enige wijze om God te kunnen imiteren, de enige wijze om naar de wereld te kunnen kijken: het behandelen van mensen en het reageren op menselijke wezens op een wijze die Gods handelen het meest benadert”.⁴ Onze weg naar de profetie gaat via de barmhartigheid. Allen kunnen barmhartigheid zien, maar niet lezen of horen, wél simpelweg zien. Méér hoeven wij niet te doen, maar ook niet minder.

Profetie en hoop dansen in een eindeloze cyclus, die door barmhartigheid wordt geweven, naar een toekomst die door God is beloofd. Onze kleine, simpele daden van barmhartigheid bieden deze visie op de schepping aan elk menselijk wezen als profetie, omdat wij geloven!

GEHEUGEN: wij moeten onze profetische roeping vertrouwen

De toekomst van het religieuze leven ligt besloten in ons geheugen! Reeds té lang zijn wij geobsedeerd door de toekomst. Ik kan het aantal boeken wat ik heb

gelezen over de toekomst van het religieuze leven zelfs niet meer tellen, en ik kan slechts lezen in twee talen! Wij hebben onszelf té lang vragen over de toekomst gesteld. En ja, wij waren voortdurend bezorgd over de toekomst; in feite, waren wij bepaald bang voor de toekomst. Iets ging er mis na het vuur van het Tweede Vaticaanse Concilie; dit had niet mogen gebeuren. Onze respectievelijke antwoorden, die al dan niet enthousiast waren, hadden een nieuwe hemel en een nieuwe Aarde moeten brengen!⁵ Wij hebben nummerspelletjes gespeeld met statistieken en projecties. Onze vragen over grootte verraden onze onzekerheden en onze angst voor de toekomst: *“Wij hebben er meer, jullie hebben er minder”, “Hoeveel novicen hebben jullie?”, “Hoeveel taken hebben jullie?”* We hebben dit spel gespeeld in instituten, gedurende conferenties, op beide halfronden, en dat vele jaren lang. Ik vraag me af, wanneer we zullen afzien van al dit nutteloze gedraai, waarmee wij onze creatieve en spirituele energie hebben opgebruikt. We moeten ons, als vrouwelijke religieuzen, en ook als Kerk, onderwerpen aan een collectief zelfonderzoek, om daarmee de demonen te beteugelen die ons hebben aangezet tot ons belachelijke streven naar numerieke betekenis. Ik hoop, dat ik Paus Franciscus op een dag persoonlijk zal mogen danken, omdat hij heeft gezegd, dat onze *“stichters en stichteressen nooit eraan hebben gedacht, dat zij op een dag talrijk zouden worden”*.⁶ Al die tijd die wij aan de aantallen hebben besteed, doet mij denken aan de spiegel in het verhaal van Sneeuwwitje: *“Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, wie is de mooiste van het land”*. Trots is een verwording van ons leven, maar het was zo verleidelijk, zo schitterend!

Ik bied u hiervoor in de plaats een andere invalshoek aan: de vraag naar de toekomst begint bij de herinnering. Om de toekomst te begrijpen, moeten we tijd nemen voor de herinnering. *“Herinner”* in het Spaans komt van *re-cordis*, nog eens door het hart gaan. Wij moeten *“re-cordar”*. Herinnering is het sacrament van de aanwezigheid. Als leiders moeten we onze zusters oproepen tot heilige herinnering en dialoog met onze wolk van getuigen, om in onze toekomst te kunnen geloven. We moeten binnentreden in het mysterie van onze herinnering, soms op selectieve, soms op pijnlijke, en soms op verborgen wijze. We moeten steeds opnieuw de verhalen vertellen die ons gemaakt hebben: onze pioniersverhalen, onze stichtingsverhalen, onze vernieuwingsverhalen en onze conflictverhalen. We zullen dan de zaden van hoop vinden om nu te kunnen zaaien. Hoe herinneren wij ons als gemeenschap?

Een historica met wie ik bevriend ben, waarschuwde mij voor ons utilitaire gebruik van geschiedenis. Wij vertellen verhalen over onze geschiedenis, niet om de weg te vinden, niet omdat we een probleem moeten oplossen, niet om redenen van nostalgie, om datgene terug te halen wat er niet meer is, nee, we vertellen verhalen over onze geschiedenis om te weten wie we zijn! Zij wees mij op de beschouwing van Umberto Eco over het bos. In een korte verhandeling, schreef hij, dat er in een verhaal twee manieren zijn om een bos binnen te gaan:

De eerste manier is om te proberen om één van de verschillende bekende routes te nemen (om het bos zo snel mogelijk door te gaan, of om bijvoorbeeld het huis van de grootmoeder te bereiken in Klein Duimpje of in Hans en Grietje); de tweede manier is om zó te lopen, dat men ontdekt hoe het bos in elkaar zit, om enkele paden te kunnen ontdekken die toegankelijk zijn of niet Verhalen treden

wij op een soortgelijke wijze binnen; er zijn lezers die een tekst benaderen op een wijze, waarmee zij proberen te ontdekken “hoe het verhaal eindigt” In dit geval is het meestal voldoende om het verhaal één keer te lezen. Indien men echter de modelauteur wil ontdekken, dan moet de tekst vele malen worden gelezen, en sommige verhalen een oneindig aantal keren.⁷

Onze meest heilige verantwoordelijkheid als leiders van religieuze instituten ligt in het maken van symbolen en in het geven van betekenis. We moeten ambachtelijke verhalenvertelsters worden om in herinnering te kunnen brengen wie wij zijn.

Toen zuster Veronica Openibo, de algemene overste van de Sociëteit van het Heilig Kind Jezus, de Vaticaanse topontmoeting over het misbruik toesprak, was ik weer gevuld met hoop. We waren allemaal met haar, toen zij namens de vrouwen over de hele wereld getuigenis aflegde. Afgelopen maand was ik in Rome, en dacht ik aan haar, terwijl ik voor elk beeld van een vrouw dat ik in de St. Pieterbasiliek kon vinden, bleef staan, na de viering van de H. Eucharistie. Terwijl ik wandelde van de ene pilaar naar de andere, bad ik tot eenieder van hen, en vroeg me af welke getuigenis hen naar deze plaats had gebracht. Hoe hoopten zij? En wat zullen wij over onszelf ontdekken, wanneer wij met hun verhalen in dialoog treden?

Luisterend naar Zr. Veronica, en nadenkend over de vrouwelijke geschiedenis van onze Kerk, realiseerde ik mij waarom de herinnering op dit moment in kritieke toestand verkeert. Het verhaal van Zr. Juana Ines de la Cruz, een zeventiende eeuwse Mexicaanse non, die woonde in een slotklooster gedurende de Spaanse koloniale overheersing kwam onmiddellijk op in mijn geheugen. Daartoe uitgedaagd door de bisschop van Puebla op het gebied van vrouwen en onderwijs, schreef zij een verdediging, die bekend staat als de *Brief aan zuster Filotea de la Cruz*. Zij verhaalde hierin de geschiedenis van alle vrouwen die er waren vóór haar!⁸ Net als andere geleerde vrouwen van de Kerk, vond zij de kracht om overeind te blijven in haar verhalen. De kracht hiervan stelde haar in staat om herkenning te vinden van de gaven die God haar had gegeven, en tot op de dag van vandaag dagen haar poëzie en haar kritiek de historici uit in een sfeer van mystiek.

Toen ik in Rome was, maakte ik een pelgrimage naar de graven van één van die vrouwen, de heilige Catherina van Siena, om te bidden voor haar begeleiding, en mezelf eraan te herinneren, dat deze periode in de Kerk niet uniek is, en dat honderden jaren later de vragen omtrent de rol van de vrouwen in de Kerk om onze aandacht zullen blijven vragen. Wij moeten de namen van al die zwijgende vrouwen in herinnering brengen, zoals Zr. Juana dat deed. Wij moeten hen in herinnering brengen, hen aanwezig doen zijn in de hedendaagse situatie van de Kerk, niet omdat wij hen een plaats willen geven op de clericale lijsten, maar omdat wij ertoe zijn geroepen om de Kerk te helen! De litanie van de vrouwen van de Kerk, die ons hebben uitgedaagd, en ons naar voren hebben geroepen, moet in onze instituten worden gebeden. Het sacrament van de herinnering zal hen maken tot een werkelijke aanwezigheid in onze hedendaagse wereld.

Ik nodig u uit om de vrouwen van uw tradities te beschouwen, die wij in een tijd als deze moeten aanroepen. Wie zijn de vrouwen in elk continent, in uw instituut, die u zich herinnert, en wier namen in deze tijd moeten worden opgenoemd en aangeroepen?

Maar we moeten ons ook de vrouwen herinneren die hun veerkracht toonden in situaties van verschrikkelijke ongelijkheid, vrouwen uit de periferie, inheemse vrouwen, geknechte vrouwen, misbruikte vrouwen. Ook hun namen moeten wij eren. De beelden komen ons voor ogen van de laatste *Vrouwendag*, beelden die afkomstig waren uit de hele wereld.⁹ Zij allemaal doen de woorden weerklinken van Sojourner Truth, de negentiende eeuwse Afrikaans-Amerikaanse activiste, die vocht tegen de slavernij, en de blanke vrouwen uitdaagde door te zeggen: “*Ben ik geen vrouw?*”¹⁰ Vrouwen over de hele wereld tonen deze veerkracht; zij zijn rotsen in de ongelofelijke branding van leed en tegenslag. Wij moeten die vrouwen van overal en van elke cultuur en geloof, van elk halfroed, in herinnering brengen, en daar steeds weer aanwezig zijn als profeten van barmhartigheid. Hun verhaal is ook ons verhaal!

Er is zoveel gebeurd sinds de laatste Plenaire Bijeenkomst van de UISG. Belangrijke gebeurtenissen in land na land hebben om onze aandacht gevraagd, en dagen ons uit. Het terughalen van onze herinneringen kan ons ook helpen bij de ons verdelende en blinde zorg om het feminisme, welke vaak wordt verwoord in onze Kerk en in onze maatschappij. Misschien moeten we hierbij de herinneringen ophalen aan ons feministische erfgoed. Precies op dit moment, nu alle instituties over de hele wereld ertoe worden uitgedaagd om de bescherming van de menselijke waardigheid te garanderen, kan ons feministische erfgoed een woord van integriteit spreken. *We moeten allemaal feministen worden; onze broeders, vaders en priesters moeten feministen zijn!* Ja, ik zeg het, religieuze zusters moeten allemaal feministen zijn, christelijke feministen die zich toewijden aan de strijd en aan de weerstand, om aldus te kunnen garanderen, dat vrouwen, mannen en kinderen allemaal worden behandeld als menselijke wezens. We hebben het feminisme van barmhartigheid nodig, dat kan worden teruggevonden in de verhalen die onze moed als vrouwelijke religieuzen hebben geïnspireerd door de eeuwen heen. Deze verhalen begonnen lang geleden met Jezus en met de vrouwen die Hij ontmoette. Vrouwen die ons leren, om vrouwen te behandelen, zoals Jezus dat deed, op respectvolle en liefdevolle wijze. Vrouwen die ons, net als Jezus, leren om te rade te gaan bij Maria, Zijn Moeder, die Hem bijstond op de Bruiloft van Kana. Vrouwen die, net als Jezus, ons leren om de wijsheid te ontdekken in vrouwen, zoals die van de Samaritaanse bij de bron; vrouwen die ons, net als Jezus, leren om de uitdagingen te accepteren van de Syrofenicische vrouw; en vrouwen die ons oproepen om het lijden op te merken, zoals Hij dat deed, toen de vrouw die aan bloedvloeiingen leed Hem aanraakte. Het christelijke feminisme roept ons op tot liefde en vertrouwen, en daagt de mensen uit, die samen met ons op reis zijn. Het kiezen voor een feministische benaderingswijze zal onze trouw aan God doen toenemen, alsmede aan onze Kerk, aan onze gemeenschappen en aan onze families.

Wij moeten in herinnering brengen, dat het christelijk feminisme haar inspiratie ontleent aan de Genesis, op basis waarvan kan worden geconcludeerd, dat de helft van al diegenen die zijn geschapen naar het beeld van God worden ondergewaardeerd in bijna elke sociale, burgerlijke, politieke en, zeker, kerkelijke context. Het christelijke feminisme vraagt ons op te merken, dat vrouwen in bijna elk land van de wereld op ongelijke wijze de effecten ondergaan van armoede, ziekte en geweld; in die werkelijkheid moeten wij verandering brengen. Wij moeten de zaak van de

vrouw omarmen, omdat wij religieuze vrouwen zijn. Dit is iets wat Johann Metz aanduidde met de term “gevaarlijk geheugen”,¹¹ ons gevaarlijke geheugen.

Als vrouwelijke religieuzen, moeten wij de vrouwen over de hele wereld steunen in hun pogingen om hun levens te vermensenlijken. Ik herinner u aan de beelden van vrouwen die dansen om het geweld te weerstaan, de “*One Billion Rising Revolution*”.¹² Hebben wij met hen meegedanst? Vrouwen hebben ons nodig zoals we zijn, minder en ouder, maar wel aanwezig. Het geheugen zal ons eraan herinneren, dat hun zaak onze zaak is geweest: het staan naast vrouwen die kwetsbaar zijn voor geweld en marginalisering, is ons verhaal. Wij mogen niet afwezig zijn op de forums waar vrouwen met elkaar communiceren over het brengen van vermensenlijking aan alle volkeren, wat de aanraking, de vriendschap en de waardering doet weerklanken van Jezus in de evangelies. Wij moeten met hen de verhalen delen van onze vrouwen, onze zusters, die vochten bij het zien van tegenslag als profeten van barmhartigheid. Wij moeten terugkeren naar de verhalen van de gelovige, wijze, spirituele vrouwen, op wier schouders wij staan. Wij moeten de verhalen vertellen over de moed van de vrouwen in onze instituties, die samen reizen met andere vrouwen, waarbij zij op eenvoudige, hoopvolle en respectvolle wijze hoop scheppen en hoop zaaien. Zuster Andrea Lee, IHM, presidente van het “Alverno College”, sprak onlangs over deze vrouwen. Zij zei:

Wij respecteren elkaar, genieten van elkaar en verdragen elkaar, tot aan het moment dat wij elke zuster afstaan aan de verwelkomende armen van de Heer op het moment van haar dood. Dat is zó goed en machtig. Die overduidelijke kracht en wat die kan bereiken, maakt deel uit van datgene wat mij tot het religieuze leven aantrok. Het zien wat vrouwen elkaar onderwijzen; de wens dat ze mij willen onderwijzen. Het zien van vreugde, van goedheid, van intelligentie en toewijding grijpt ineen. Langzaam realiseren wij ons, dat de kracht en de stoutmoedigheid die wij samen kunnen hebben, niet de kracht en de stoutmoedigheid is die ieder van ons alleen heeft. Wij storten ons in een levenslang avontuur met gelijkdenkende vrouwen. Goede en wijze vrouwen onderwezen me dat. En dat maakt deel uit van de weg, waardoor ik nu hier ben.¹³

Het volgende zei Zuster Andrea niet, maar ik zal het u zeggen: ik ben er zeker van, dat zij allemaal christelijke feministen waren, zoals wij dat zouden moeten zijn!

Het geheugen zal zóveel verhalen naar buiten brengen: de vrouwen van de Bijbel, van onze Kerk, van onze instituties, van onze tijd zullen tot ons spreken over geloof en moed, en over veerkracht. De oproep tot herinnering ligt buiten de zorgvuldige vertelling van complementariteit of van samenwerking, deze gaat over onze missie van vermensenlijking. We moeten onze handen ineenslaan, onze stemmen en onze gebeden samenvoegen voor elke zaak die de menselijke waardigheid herstelt, opdat we herinneren wie we zijn. Als leiders moeten wij in onze landen bijvoorbeeld kampioenschappen zijn in de netwerken van *Talita Kum*. Maar vermensenlijking moet ook plaatsvinden binnen onze instituten. We moeten onze verhalen in solidariteit en stilte eerlijk met elkaar delen, omdat we hierover beschikken. We moeten verantwoordelijkheid en transparantie aanbrengen in elk gebied van ons institutionele leven. We moeten ons voortgaande verhaal vertellen van strijd en moed over de opbouw van Gods Koninkrijk in onze eigen Kerk.

Ons geheugen zal onze moed inspireren. Religieuze vrouwen dragen een verantwoordelijkheid voor de integriteit van het menselijk leven in hun DNA. De tijd om als vrouwen naast andere vrouwen te gaan staan, is daar. De tijd om aan de voet van het kruis van zoveel lijdende mensen te gaan staan, is daar, zoals de vrouwen die ons daarin voorgingen. Anders zou de barmhartige vermenselijking, voor welke Jezus ons opriep te getuigen, verloren kunnen gaan bij de nieuwe generatie vrouwen die moeten weten waarom wij vrouwen blijven die zichzelf respecteren, en die katholiek zijn.

WAARNEMING: ons moment in volheid ervaren

Wij zijn geroepen om gedurende een periode van diepe transformatie te leiden. Ik hoef u dit als leiders van uw instituten niet te zeggen. Is deze transformatie meer of minder betekenisvol dan andere transformaties? Historici zullen ons eraan herinneren, dat dit niet zo is, maar deze transformatie moeten wij doormaken! Of deze betekenisvoller is of niet, maakt niet uit. Verandering is overal, groot, massief, uitdagend, en veelal vreesaanjagend. Grenzen zijn aan het veranderen, kaarten zijn aan het veranderen, de wereld “beweegt”, massieve migraties van mensen, ideeën en goederen zijn nu mogelijk als nooit tevoren. Zelfs het klimaat en ons begrip van geslacht is aan het veranderen. En de Kerk, waarvan ik dacht, dat zij er nog een eeuw voor nodig zou hebben om zichzelf enkele kritische vragen te gaan stellen, stelt die vragen nu! Kan het zijn, dat onze Kerk ook op een punt staat van verandering? Deze bewegingen zullen onze tijd beschrijven. Leiden, terwijl alles aan het bewegen is, vereist een hele nieuwe set van scholingen, het leiden van een religieus instituut is nu anders dan in de tijd voor en na het Concilie. Het globale Zuiden ziet er anders uit, want het heeft niet meer het gezicht van voor en na de koloniale periode, en van voor en na het vertrek van onze missionarissen. Welke verschillende nadruk of invalshoek we ook gebruiken, dit zijn andere tijden!

Wij moeten altijd kijken naar de horizon! We wachten op de dageraad, omdat we geloven, en omdat we weten dat de nacht ten einde zal gaan. “Hoe lang is de nacht”,¹⁴ wij volharden omdat we geloven, dat de gave van God, de gave van de hoop, ons toebehoort. We moeten spirituele schildwachten zijn voor de hele mensheid. Bij gelegenheid van het Jaar van het Gewijde Leven bood de Congregatie voor de Instituten van het Gewijde leven ons een document aan, getiteld: “*Scrutate*”, *Blijft waaks!* Het roept ons op “om de horizonnen van onze levens en van onze tijden te blijven onderzoeken in waakzaam gebed, om te turen in het donker van de nacht om de vlam te kunnen herkennen die ons verlicht en ons leidt, om te staren naar de hemel, zoekend naar de ‘herauten der zegeningen’ die onze droogheid besprenkelen, en om waakzaam te blijven met open blik, en voorspraak te geven, sterk in ons geloof”.¹⁵

Om te kunnen antwoorden op onze roeping tot profetie, zodat we kunnen reizen in hoop, moeten wij steunen op onze contemplatieve identiteit; we moeten alles waarnemen! Contemplatief waarnemen, is de taak van ons als nieuwe asceten; waarnemen met profetische hoop vraagt om een langdurige liefdevolle blik, die alles doorgrondt, hoe vreemd, pijnlijk en verschillend dit ook moge zijn. We moeten een voorbode zijn van *Iglesia en Salida*, de Kerk die het voortouw neemt, om wat wij zijn. De toekomst van onze levens als religieuzen zal strikt

verbonden zijn aan onze moed om een spiritualiteit van waarneming binnen te treden, van hoe Gods Geest nieuwe inzichten en hoop rond ons heen in beweging brengt.

Wij moeten beginnen met het waarnemen van de verschuivingen die plaatsvinden in het religieuze leven, en de gebruikelijke verleidingen van het leiderschap overwinnen. De verleiding om bezig te blijven met taken die niet van fundamenteel belang zijn. De verleiding tot nostalgie, het alsmaar terugspoelen van de video's van datgene wat wij *deden* of *hadden* of *waren*, met de obsessie van onze afnemende aantallen en onze toenemende leeftijd, en dus gericht op datgene wat aan het sterven is. De verleiding van onze goede werken! We hebben verbazend veel werk gedaan voor onze Kerk en voor de landen, waarin wij dienen: grotere en kleinere gezondheidstaken opgebouwd en bemand, hele generaties kinderen onderwezen, enz. Maar dit aanhouden van taken, hoe belangrijk deze ook mogen zijn, houdt ons af van het waarnemen van de verbazingwekkende bewegingen die voor onze gezichten plaatsvinden. Deze verleidingen maken ons kortzichtig; zij benevelen onze capaciteit om het nieuwe waar te nemen.

Door het overwinnen van de voornaamste verleidingen van het leiderschap, zullen wij in staat zijn om vreugdevol het nieuwe rond ons heen waar te nemen, de verschuiving van de energie van het religieuze leven van het globale Noorden naar het globale Zuiden. De vierde golf van religieuze migraties die momenteel plaatsvindt, verschilt van de missionaire migraties die plaatsvonden tussen de zestiende en de negentiende eeuw, omdat deze vloeit in tegengestelde richting, welke de goede richting zou kunnen zijn voor onze hedendaagse tijd!¹⁶ Het hele zwaartepunt van de Kerk beweegt naar het Zuiden, en onze waarneming is “gekleurd” door ons vooroordeel. Hoe vaak moet ik niet over vrouwen, die vanuit het globale Zuiden tot onze congregaties willen toetreden, horen dat: “*Zij alleen maar een visum willen, of een opleiding, of een comfortabel leven*”? Hoe vaak hoor ik niet, dat: “*Het celibaat een uitdaging is in hun cultuur*”, maar in die van ons dan duidelijk niet? Wij moeten ook waarnemen HOE wij waarnemen!

Wij moeten de goede vragen stellen, niet omdat we de antwoorden zullen vinden, maar omdat vragen onze waarnemingen leiden. Waar is de noodzaak? Wat moeten wij doen? Wie zijn wij vandaag? Wie zijn wij op globaal niveau? Hoe zijn wij op globaal niveau? Waar worden wij uitgenodigd om onze bijdrage, ons netwerk aan te bieden, om bruggen te bouwen in en over het religieuze leven?

Een spiritualiteit van waarneming leidt ons naar kleine betekenisvolle acties van barmhartigheid, die de hoop herstellen. Dan herstellen wij samen met anderen die ons omringen: we herstellen de schepping, de menselijke waardigheid en de vrede, in één kleine stap per keer!

ZAAIEN: ons de roeping als leiders toeëigenen

De zaden van profetische hoop moeten worden geplant, bewaterd en worden verzorgd. Dit werk vraagt om leiderschap. Gezien het feit, dat de UISG de leiders van vrouwelijke religieuze instituten uit de hele wereld bijeenroept, zijn wij nu hier, de hoogste moderators, de algemene oversten, de leiders van onze gemeenschappen. Wat moeten wij doen, opdat we die reis van hoop kunnen voortzetten? We beschikken over het erfgoed van het leiderschap. Zusters zijn al eeuwenlang in

leidinggevende rollen binnen instituties, in taken, in pastoraal werk, en allang voordat vrouwen mochten stemmen, zich mochten inschrijven bij universiteiten of mochten beschikken over eigendom. Dat is ons erfgoed; onze geschiedenis bewijst, dat vrouwen zelfs de Kerk kunnen leiden! En als ze dat doen, dan weven zij solidariteit en zaaien zij hoop!

Wij zaaien hoop, omdat we doen wat we moeten doen als leiders gekozen door onze instituties. Wij zijn vrouwen in dienst van het leiderschap, geroepen door onze zusters om ons charisma te dienen. Wij moeten ons dit leiderschap eigen maken met integriteit, samen met onze raden. Wij leiden naar een visie van hoop door bijeen te roepen, te bepleiten, naar voren te roepen, uit te nodigen, bijeen te komen en ertoe uit te nodigen om onze blik te richten op het geheel! Wij moeten durven leiden op de wijze zoals Brené Brown een leider omschrijft: “iemand die de verantwoordelijkheid op zich neemt voor het vinden van potentieel in mensen en in processen, en die de moed heeft om dat potentieel te ontwikkelen”.¹⁷ Onze zusters hebben ons geroepen om te leiden, en het organiseren van een begrafenis en het herordenen van de meubels in het moederhuis is dus niet onze taak. Dat is een taak die aan iemand anders kan worden toevertrouwd. Wij roepen de gaven van anderen naar voren; wij vragen advies; wij delegeren, en wij moeten leiden in de gemeenschap. Leiderschap in onze religieuze instituten moet koesteren, verzorgen, voeden en de heilige plaats creëren, die gemeenschap, collegialiteit en samenwerking garandeert. De toekomst van hoop, beloofd in Jesaja, ligt besloten in communie. Hoop is een gave van communie!

Om hoop te kunnen zaaien, moeten wij afzien van onze versie van het clericalisme. Wij moeten ons werk uitvoeren, dit benoemen, dit oproepen en dit erkennen. Wij moeten hard werken om de demonen rond de dienstbaarheid van de uitoefening van het gezag uit te kunnen bannen, door de uitoefening van een profetisch leiderschap dat hoop zal zaaien. Wij moeten enerzijds het autoritaire gedrag en anderzijds het guitige individualisme erkennen, dat hiervan deel uitmaakt. De conferentie die werd gehouden ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van *Perfectae Caritas*, formuleerde enkele vermaningen met betrekking tot het misbruik van gezag in onze instituten.¹⁸ Een eerlijk gewetensonderzoek zal de schaduwzijden van onze uitoefening van het gezag onderkennen, welke wordt aangetroffen in al onze instituten. Alhoewel wij cultuur respecteren, mogen wij hier nooit gebruik van maken om gezagsmisbruik, bevoordeling of het bij ons opkomende “nieuwe stamgedrag” te rechtvaardigen, dat leidt tot ideologische aanpassing, en neigt tot polarisatie en tot veroordeling van de ander. Het is nu onze beurt om te leiden, en wij zijn geroepen en aangesteld als bewakers van het lichaam van onze congregatie. Ik bid, dat wanneer het onze beurt zal zijn om het leiderschap van onze respectievelijke instituten over te dragen, we dat zullen doen met een gezonder begrip van de kwetsbaarheid van de macht en van het gezag.

Wij hebben iets aan te bieden vanuit onze collectieve wijsheid, onze jaren van discussie, onze buitengewone kapittels, en onze pogingen om de vernieuwingen van het Vaticaanse Concilie werkelijk en tastbaar te laten worden. Onze instituten bewegen langzaam en pijnlijk, soms zelfs komisch, van verticale gezagsmodellen naar horizontale, en zelfs circulaire, gezagsmodellen. Wij moeten deze overgang begeleiden, om aldus hoop te kunnen zaaien! Respectvol en legitiem gezag: we

hebben geleerd om onze gaven te delen. Maar dit gebeurt niet, wanneer we de verantwoordelijkheid, die ons door ons instituut is gegeven, niet aangaan, en we niet de ultieme “moderators” van onze gemeenschappen willen zijn.

Wij leiden een leven dat in beweging is! Wij hebben geen tijd om onze vloeten te repareren, maar moeten varen, en deze repareren, terwijl wij onderweg zijn. Dit proces moet door ons worden geleid, terwijl wij transformatie aanmoedigen, en tegelijkertijd onze zusters voldoende structurele zekerheid verschaffen, om deze beweging in stand te kunnen houden. Vicki Wuollo, CSA, maakt zich hiervan een voorstelling door te zeggen: “Ik vergelijk vaak deze ervaring met het bouwen van het schip, terwijl wij varen, een voorstelling die ons erbij helpt om een balans te houden tussen het beschikken over voldoende structuur om steun te kunnen geven aan de missie die wij voorstaan, terwijl wij tevens flexibel genoeg willen zijn om onszelf te laten vormen door de werkelijkheid”.¹⁹ Wij moeten leiden buiten het hiërarchisch model om, waarin wij nog steeds de “eerwaarde moeder” zijn, die omringd is door “gehoorzame dochters”, en dus buiten de “tirannie van de consensus” staat,²⁰ waar er soms een leider is in elke stoel, en daardoor geen leider! Hoop zal niet ontbloeien in gemeenschappen met absolute leiders of in leidingloze gemeenschappen. Wij passen een nieuwe wijze toe van uitoefening van het gezag, niet door dit te ontwijken, en niet door ons te verschuilen achter de bloemen, gerangschikt voor het volgende feest, maar door de durf om écht te zijn, durven te leiden vanuit onze kwetsbaarheid. Wij moeten eerlijk zijn over onszelf in het leiderschap; er zullen dagen zijn, waarop wij ons afvragen ‘waarom’, dagen waarop wij er niet in zullen slagen om vooruit te kijken; dat zijn verpletterende dagen, die zijn gevuld met droefheid.

Wij moeten leiden naar collegialiteit, onderlinge samenwerking en netwerken, zoals nooit tevoren! Het model van solidariteit, dat de UISG vertegenwoordigt, moet door onszelf worden gemaakt en gecultiveerd. Wij zijn samengekomen. Deze bijeenkomst is een plaats van collegialiteit. Ik zou zelfs zeggen: van synodaliteit! Collegialiteit en samenwerking hebben ook leiding nodig. Eén van onze heiligste verantwoordelijkheden is “het verbinden en netwerken” van onze instituten met andere instituten, met onze conferenties, met de religieuzen over de hele wereld, met andere organisaties, en natuurlijk met de Kerk. Ik bid dat, wanneer Pat Murray naar de Verenigde Staten zal komen in augustus, zij ons zal uitdagen om juist dat te doen: het weven van globale solidariteit. Leiders hebben het privilege om het geheel te mogen zien; leiders hebben het privilege om andere leiders te mogen ontmoeten. Zusters, moge deze Bijeenkomst méér zijn dan een fotomoment met Paus Franciscus! Moge deze Bijeenkomst ons motiveren om onze rol als leiders van collegialiteit en samenwerking te aanvaarden.

Wij leiden, opdat we kunnen getuigen van de barmhartigheid van heel onze congregatie. Wij werken samen en netwerken op een wijze dat deze reis van profetische compassie kan leiden naar een toekomst gevuld met hoop.

CONCLUSIE: geroepen om simpel en vriendelijk te herstellen

Alles rond ons heen is in beweging. De grond onder ons verschuift. De instituties die een groot deel van onze levens hebben gevormd, moeten worden onderworpen aan een diepgaand gewetensonderzoek. Precies buiten de uitdagingen

die het religieuze leven zullen gaan transformeren, zullen wij de dageraad gaan zien. Een nieuw, kleiner en vaardiger, maar globaal religieus leven komt op. Het leiderschap zal anders worden; nieuwe culturen zullen onze charisma's gaan inspireren. De verschuiving is begonnen, en zal waarschijnlijk gedurende onze levens worden voltooid; en misschien zelfs nog gedurende ons leidersmandaat. En dit alles gebeurt te midden van grootscheepse veranderingen in onze wereld, in onze landen, en hopelijk ook in onze Kerk. Wij weten dit al! Misschien is dat wel de reden, dat we vandaag naar deze Bijeenkomst zijn gekomen: om elkaar te kunnen inspireren, elkaar te kunnen bemoedigen en oproepen, waarbij wij ons heel goed beseffen, dat dit moment moet worden aangegaan in onderlinge samenwerking en collegialiteit.

Paus Franciscus bood ons een opwekkend betoog, waarin hij zei dat de toekomst een naam heeft, en die naam van de toekomst is hoop!²¹ Wij moeten onze instituten leiden met dit geloof, omdat we van onze charisma's, van onze zusters, en van hen die wij dienen, houden. Wij leiden omdat wij ons herinneren, en wij leiden om herinnering te scheppen. Kunnen wij naar deze nieuwe tijd reizen, erop vertrouwend dat de kern van onze verhalen opnieuw verteld zal worden op nieuwe en creatieve wijzen, wanneer de nieuwe kaarten op tafel worden gelegd en opnieuw getekend zijn? Kunnen wij blijven hopen, terwijl het zwaartepunt van het religieuze leven naar het Zuiden verschuift, waardoor een nieuwe toekomst mogelijk wordt, die minder homogeen, minder op Europa gericht, verschillend en kleurvoller is, en meer gericht op Gods schepping?

Wij worden als leiders door onze gemeenschappen geroepen om te leiden in deze tijd van grote bewegingen. Zijn wij daartoe bereid, en willen we dat? Zijn wij goed genoeg om onze verhalen van barmhartigheid en moed opnieuw te vertellen? Kunnen we onze zusters laten zien hoe zij zijn, en de bodem hebben gevormd voor het opkomende nieuwe leven? Ik geloof, dat wanneer we vertrouwen in onze eigen verhalen, wanneer we vertrouwen in onze vrouwelijke stem, wanneer wij in ons geloof staan als een gave van hoop, wij ons kunnen voegen bij al die rustige mannen en vrouwen die de schepping, de vrede en de menselijke waardigheid herstellen op een vriendelijke, eenvoudige en liefdevolle wijze.

Ook wij zullen mooie, kleine en tere vlinders opkweken!

¹ Vita Consecrata, No. 42.

² Congregation for Institutes of Consecrated Life and Societies of Apostolic Life, *New Wine in New Wineskins: The Consecrated Life and its Ongoing Challenges since Vatican II*, Guidelines, 2018, introduction.

³ Márian Ambrosio, IDP, "Weaving Solidarity for Life-Living and Witnessing as Women Religious of Apostolic Life". "Tejiendo una Solidaridad para la Vida – Para vivir y dar

testimonio como religiosas de vida apostólica," UISG Plenary Assembly 2016.

⁴ Jose Antonio Pagola, *Recuperar el Proyecto de Jesús*, PPC, 2015, Kindle, Loc. 823. Translation Mine.

⁵ Simon Pedro Arnold heeft hierover in Latijns-Amerika gesproken in de jaren 80; hij zei "wij maakten het verlies van onze illusies mee. De armen schikken zich liever naar de "potten van Egypte", en kiezen liever voor de veiligheid

van de neoliberale slavernij, dan dat zij de liberale voorstellen omarmen van een onbeschutte hypothetische vrijheid" *¿A dónde vamos? Una teología de la vida consagrada para un tiempo de crisis y esperanza*, Paulinas, 2012, p. 49. Translation mine.

⁶ Cindy Wooden, "Spread hope, preach Christ, don't worry about numbers pope says", CNS, 2017, <<http://www.catholicnews.com/services/englishnews/2017/spread-hope-preach-christ-dont-worry-about-numbers-pope-says.cfm>>

⁷ Umberto Eco, "the Woods of Loisy", in *Six Walks in the Fictional Woods*, Harvard, 1994.

⁸ Zr. Juana Ines brengt in haar verdediging alle geleerde vrouwen in herinnering van de Oudheid tot en met de Christelijke traditie. *Respuesta a la Carta de Sor Filotea de la Cruz*, 1691. De Universiteit van Georgië bewaart haar werken online op de website: <https://www.ensayistas.org/consejo/about.htm>

⁹ Een voorbeeld is de tentoongestelde "Mujeres que no bajan los brazos: Historias de mujeres resilientes y valientes," Médicos sin Fronteras, <https://www.msf.mx/event/exposicion-mujeres-que-no-bajan-los-brazos>

¹⁰ AINT I A WOMAN, Sojourner Truth, 1851 Women's Convention Akron Ohio.

¹¹ Chimamanda Ngozi Adichie, *We Should All be Feminists*, Vintage Books, 2014. In het boek wat zij publiceerde na haar TED-lezing, stelde zij: "De rolverdeling tussen de geslachten, zoals die vandaag functioneert, is een groot onrecht. Ik ben boos. Wij zouden allemaal boos moeten zijn. Boosheid kent een lange geschiedenis op het gebied van het aanbrengen van positieve verandering. Behalve boos, ben ik ook hoopvol, omdat ik diep geloof in de capaciteit van de mens om zich te verbeteren".

¹² "One Billion Rising" is het grootste massaprotest gericht op het beëindigen van geweld tegen vrouwen in de menselijke geschiedenis (inclusief cisgenders, transgenders en zij die een onvaste identiteit hebben, en daardoor het slachtoffer zijn van op geslacht gebaseerd geweld). Deze campagne, die werd gelanceerd op Valentijnsdag 2012, begon met een oproep

tot actie, veroorzaakt door duizelingwekkende statistieken, waaruit bleek dat 1 op de 3 vrouwen op de planeet gedurende haar leven zal worden geslagen of verkracht. Met een wereldbevolking van 7 miljard, betekent dit een totaal van meer dan EENMILJARD VROUWEN EN MEISJES. <https://www.onebillionrising.org/about/campaign/one-billion-rising/>

¹³ Andrea Lee, IHM, "Profundo Encuentro: An Adventure of Many Surprises", National Catholic Sisters Week, March 10. 2019.

¹⁴ De LCWR publiceerde een boek, waarin de ervaring werd gedeeld van de conferentie gedurende het Vaticaanse onderzoek; de zusters schreven, dat zij leerden "dat de Geest werkt in en door groepen, en niet alleen door individuen. Die contemplatie is een krachtige gave van God, omdat God niet alleen ons liefheeft, maar ook hen die met ons in conflict verkeren, op gelijke en buitensporige wijze. Hoe lang de nacht ook is, wij zijn er voor deze tijd. "However Long the Night: Making Meaning in a Time of Crisis", LCWR, 2018, p.10.

¹⁵ *Keep Watch!*, Congregation of Consecrated Life and Societies of Apostolic Life, 2014, No. 1.

¹⁶ Zie: Mary Johnson's et al new book, *Migration for Mission: International Catholic Sisters in the United States*, Oxford, 2019.

¹⁷ Brené Brown, *Dare to Lead, Brave Work, Tough Conversations*, Whole Hearts, Random House, 2018, p.4.

¹⁸ *New Wine in New Wineskins: The Consecrated Life and its Ongoing Challenges Since Vatican II*, Congregation for the Institutes of Consecrated Life and Societies of Apostolic Life, 2018, see numbers 19-28.

¹⁹ Vicki Wuole, CSA, "Leading: Com(with)passion(suffering)," *LCWR Occasional Papers*, Winder 2019, p. 25

²⁰ Marissa Guerin, "Resisting the Tyranny of Inclusion in Organizations", Blog April 12, 2018, <https://www.guerinconsulting.com/blog/resisting-the-tyranny-of-inclusion>

²¹ Pope Francis, "Why the only future worth building includes everyone", 2017, https://www.ted.com/talks/pope_francois_why_the_only_future_worth_building_includes_everyone/transcript?language=en

ZAAIERS VAN PROFETISCHE HOOP VOOR DE PLANEET. DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET RELIGIEUZE LEVEN: EEN BIJBELS PERSPECTIEF

Zr. Judette Gallares, RC

Zuster Judette Gallares, R.C., afkomstig uit de Filippijnen, is lid van de Religieuzen (Zusters) van het Cenakel. Zij is betrokken bij retraites, spirituele begeleiding en religieuze vorming. Momenteel is zij hoogleraar in de theologie van het gewijde leven bij het Instituut voor het Gewijde Leven in Azië, in de Filippijnen, en is bijzonder hoogleraar in de theologische antropologie en esthetische theologie aan de Universiteit van St. Joseph, te Macau, in China. Zij is bijdragend redactrice van het tijdschrift “Religious Life Asia Magazine”, en het tijdschrift “Orientis Aura: Macau Perspectives in Religious Studies”. Zij heeft verschillende boeken en artikelen geschreven over Bijbelse spiritualiteit, over het gewijde leven en over de vorming.

Original in het Engels

1. Inleiding

Wij zijn ons er allemaal van bewust, wat er momenteel op onze planeet gebeurt. Het valt niet te ontkennen, dat de toename van de factoren die onze planeet vernietigen sneller verloopt dan we ons hadden voorgesteld, waardoor de schoonheid en de goedheid van Gods schepping worden bedorven, en de veranderingen worden versneld die de levensondersteunende ecosystemen bedreigen.

Het religieuze leven heeft lang de verantwoordelijkheid op zich genomen voor de zorg voor onze planeet door onze inspanningen voor gerechtigheid, vrede en integriteit van de schepping. Maar wij moeten meer samenspraak en eenheid in onze inspanningen aanbrengen, opdat wij onze rol kunnen spelen in het profetisch handelen namens onze planeet.

In dit artikel wil ik mij richten op het thema van deze bijeenkomst, en dus op de verantwoordelijkheid van het religieuze leven om zaaiers te zijn van profetische hoop voor de planeet vanuit een Bijbels perspectief. Bij de voorbereiding van deze bespreking, kwamen er verschillende vragen bij me op: “Wat kunnen we leren van de Bijbelse profeten over hoop en over de contexten waarin zij hopen?” “Hoe kunnen wij die hoop interpreteren binnen het framework van het scheppingsverhaal in de Bijbel?” “Welke zijn de belangrijke elementen en kenmerken van profetische hoop?” Hoe kunnen wij religieuzen, als volgers van de profetische weg, onze verantwoordelijkheid waarmaken om zaaiers te zijn van profetische hoop in de ernstige werkelijkheid van onze hedendaagse planeet?

Ik zal trachten op deze vragen te antwoorden door het verkennen van het profetisch concept van hoop in profetische lectuur en van haar ontwikkeling in christelijke geschriften, waarbij ik dit concept zal verbinden met onze menselijke

verantwoordelijkheid om te zorgen voor Gods schepping en voor de gave van het leven. We zullen deze discussie plaatsen binnen het framework van wat christelijke Bijbelwetenschappers noemen “de grote insluiting” in de christelijke geschriften die beginnen en eindigen met verhalen over God en de schepping: het scheppingsverhaal van Genesis 1-2, en de eschatologische beschouwingen over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, en over de rivier en het geboomte des levens in Apokalyps 21-22. Tussen deze twee “boekeinden” zitten de verhalen over de geloofservaringen van Gods volk, hun beschouwingen waarop God is gebaseerd bij hun interacties met het goddelijke in het midden van de schepping. Deze verhalen en beschouwingen plaatsen ons in het grotere geheel, en reiken ons metaforische concepten aan, vanwaar wij afkomstig zijn, waar wij naartoe gaan, wat onze roeping is en wie wij zijn in relatie tot de hele schepping.¹

2. Wat zeggen de Schriften over de profetische hoop?

Op de eerste plaats moeten wij profetische hoop plaatsen in de grotere context van de Bijbelse profetische roeping en het persoonlijk begrip van zo’n roeping.

a. Profetische roeping

In de Bijbelse traditie, zowel in de Joodse als in de christelijke geschriften, stelde God individuen aan, zowel mannen als vrouwen, en begiftigde hen met de gave van de profetie, om aldus het doel te kunnen dienen van de interpretatie van de Goddelijke Wil, en te kunnen spreken met Goddelijk Gezag. Dit betekende ook het handelen namens God bij de opbouw van de gemeenschap (1Kor. 14, 3-5). Zij hadden verder visioenen, leidden de eredienst, genazen, deden wonderen, stimuleerden het geweten, waren adviseurs, bevrijders, enz. In de christelijke traditie werden de profeten beschouwd als zieners wier woorden wezen op de komst van Jezus.²

Laten wij dan uit de Bijbelse lectuur enkele op de voorgrond tredende kenmerken opsommen van de profetische roeping.

Op de eerste plaats heeft de werkelijkheidsvisie van Israëls profeten hun gedachtegang dusdanig doordrongen, dat zij de dingen zien vanuit Gods perspectief. Gods Geest stelt de profeten in staat om met God te voelen, en met God houdingen, waarden, gevoelens en emoties te delen. Dit stelt hen in staat om de gebeurtenissen van hun tijd te zien, zoals God deze ziet, en dezelfde gevoelens hierover te hebben.

Op de tweede plaats is de profeet ook het geweten van de gemeenschap en van een natie. De profeet neemt waar wat er met de gemeenschap gaat gebeuren, geeft een waarschuwing, probeert eenieder alert te maken, waarbij hij tevens de implicaties onderkent van wat er gebeurt, indien de gemeenschap niet antwoordt op “de tekenen des tijds”.

Op de derde plaats kondigt de profeet de duisternis en de verdoemenis aan, wanneer de gemeenschap ongehoorzaam is aan Gods Woord, en ontrouw is aan Gods Verbond, maar bereidt hij de gemeenschap tevens voor op de vernieuwing van het Verbond, en nodigt hij hen uit om zich open te stellen voor een toekomst die vol is van hoop. De basis van de profetische missie is aldus de gehoorzaamheid aan Gods Woord. De profeet gaat altijd, soms met tegenzin, voort op zijn weg, en draagt een boodschap uit, die niet van hemzelf komt. Die boodschap richt zich altijd tot onze wereld, en zet deze ertoe aan om terug te keren naar het essentiële,

en een relatie met God te ontdekken wiens Liefde eeuwig is.

De profeet omvat in één en dezelfde persoon de spanning tussen de hedendaagse werkelijkheden en de toekomstige mogelijkheden, tussen de verleiding tot wanhoop en de trouw aan Gods belofte, tussen beelden van geweld en van de toekomst. De profetische hoop bevindt zich in dit spanningsveld. Wat is dan die profetische hoop, en welke elementen en karakteristieken kunnen wij afleiden uit inzichten over hoe deze wordt gevoeld en ervaren door de Bijbelse profeten?

b. Profetische hoop

Inherent aan de profetische roeping is om een zaaier te willen zijn van hoop, die in het profetisch handelen, dat eventueel leidt tot een herstel van geloof en leven, wordt opgenomen. De Bijbelse profeten dragen zowel de kritiek op hun hedendaagse tijd als de hoop op de bredere betekenissen en doelstellingen van God, bij zich. In de Joods-christelijke traditie is de profeet niet alleen een apocalyptische aankondiger van verdoemenis, maar ook een hoopgever.³ De karakteristieke atmosfeer in de Hebreeuwse geschriften is die van hoop, alhoewel er geen Hebreeuws woord bestaat dat exact overeenstemt met “hoop”, en ook geen precies concept van hoop, in de betekenis van “verlangen dat vergezeld gaat van verwachting”.⁴ De oorzaak van hoop blijft in de profetische literatuur altijd gelijk: alleen Jahweh kan Israël een toekomst en een hoop geven (Jer. 29, 11; 31, 17); alle profeten kunnen van elkaar verschillen in de wijze waarop de boodschap wordt uitgedragen, hetgeen afhangt van de historische periode en de context van de profetische boodschap.⁵ Het is bijna gewoon, dat het leven hoop in zich draagt, maar wanneer de dood een zekerheid wordt, dan houdt de hoop op. Hoop en leven maken deel uit van één zucht. Maar de Hebreeuwse profetische literatuur toont vlagen van hoop, dat de Kracht en de Liefde van Jahweh's Verbond een weg zal vinden die uitstijgt boven het graf (Ps. 16, 16; 73, 25), maar deze hoop neemt geen definitieve vorm aan.⁶

Laten wij dan vervolgens uit deze algemene beschrijving van profetische hoop de elementen en karakteristieken afleiden, die deze onderscheidt van de hoop waar mensen meer gewend aan zijn, en wat een meer passieve ervaring impliceert, die is samengesteld uit wensen, verlangens, en zelfs optimisme.

c. Elementen en karakteristieken van profetische hoop

1. *Profetische hoop is geworteld in contemplatie en mystiek.* Eén ding is al meteen duidelijk: profetische hoop is geworteld in de profetische ervaring van de mystiek, welke de profeet op één lijn brengt met Gods Plan en Gods Visie. De profeten beschrijven hun ervaring in verbeelding en symbolisme, begeleid door de wetenschap dat het Woord afkomstig is van Jahweh.⁷ Dit element impliceert vooral een dwangmatige handeling die voortkomt uit de persoonlijke externe wil, die de profeet niet kan overstijgen, zijn eigen onwil ten spijt om te spreken over het Woord van Jahweh, een onwil die men bij Jeremia duidelijk aantreft (Jer. 1, 7; 6, 11; 20, 9; Am. 3, 8).⁸ De nabijheid tot God van de profeet stelt hem in staat om de hele schepping te zien - het universum, de planeet en alles wat zich daarop bevindt – vanuit het perspectief van God.

2. *De profetische hoop is kritische hoop.* Deze bekritiseert de interne en externe menselijke structuren van overheersing, die de oorspronkelijke schoonheid

en betekenis van Gods schepping verwoesten. Deze is gebaseerd op de discipline van de kritische overdenking die leidt tot een overwogen handelingsgericht antwoord op ongelijkheid en negativisme. Jammer genoeg, verlangen velen van ons nog steeds naar het herstel van de oude wereld en haar gestandaardiseerde handelswijzen, hoewel dit onze planeet niet geeft, wat zij vandaag nodig heeft. De christenen in het algemeen, en de religieuzen in het bijzonder, hebben vandaag urgente behoefte om zich te verplaatsen van de kritiekloze fase naar de fase van de kritische hoop, waarin men tot handelen overgaat op basis van overweging.

In de fase van de kritische hoop laat men de oude structuren en de oude denkwijzen los. De kritische hoop “werpt langgekoesterde inzichten omver, ontmantelt de vertrouwde sociale structuren, en ontmaskert illusies en onbeduidendheden”.⁹ Het vraagt, in plaats daarvan, om gemotiveerde gehoorzaamheid, het luisteren naar Gods Stem die tegen Jeremia zegt: “Ik stel u heden aan over volken en over koninkrijken, om ze uit te rukken en af te breken, om ze te vernielen en te verwoesten, om ze op te bouwen en te planten” (Jer. 1, 10). Dit vraagt om het vertellen van de werkelijkheid van de jammerlijke vernietiging van onze omgeving en het oproepen van onze herinnering aan Gods Droom voor de schepping, het onszelf bewustmaken van de ecologische ramp die de mensheid en de hele planeet hier en nu bedreigt.¹⁰

3. *Profetische hoop bestaat in de marges, en is geworteld in de solidariteit met het lijden van hen in de marges.* De profetische hoop geeft mensen de moed om trouw te handelen, zelfs wanneer we te maken krijgen met onderdrukking en lijden. De profeten spraken woorden van hoop tot Gods Volk wanneer zij zich in ballingschap bevonden, en wanneer zij terugkeerden naar hun verwoeste vaderland.

Bijbelse wetenschappers hebben erover getwist of de profetische literatuur niet vol fracturen, spanningen en tegenstellingen zou kunnen zijn; zij zijn wel stellig in hun overtuiging dat conventionele machtsstructuren, gevestigde religieuze categorieën en robuuste geopolitieke systemen de verkeerde plaatsen zijn om te zoeken naar hoop en naar Gods zegeningen.¹¹ Het wordt ons bijvoorbeeld aan het einde van het boek van de profeet Jeremia duidelijk, dat Gods plaats in de wereld zich niet in de gevestigde religieuze en politieke structuren bevindt, en tussen de machtsdragers, maar bij de gebrokenen en de armen, de gevangenen en de onderworpenen, bij de zwakke en de onschuldige slachtoffers, waardoor onze hedendaagse machtsillusies worden ontmaskerd, en Gods solidariteit wordt geopenbaard met de vroegere en de hedendaagse vluchtelingen.¹²

4. *Profetische hoop omvat betekenisgeving aan de geloofscommunities.* De Bijbelse profeet zet de geloofscommunity ertoe aan om voorwaarts te gaan naar een toekomst van hoop, door hen in staat te stellen om betekenis aan hun situatie te geven, opdat zij hun lijden zullen kunnen overstijgen. De profeet doet dit door de menselijke beeldvorming op een dusdanige wijze te engageren en te verbinden, dat zij hun kijk op het heden kunnen aanpassen en bundelen in een bredere blik op een toekomst. die hun lijdenssituatie overstijgt.

Volgens de theoloog Cherice Bock, vindt men in de Bijbelboeken, met name die welke gaan over profetie en wijsheid, twee soorten hoop: (1) de relatief eenvoudige hoop van de Spreuken, die de hoop tot uitdrukking brengen op een geloofsgetrouw leven binnen zijn of haar eigen tijd en op het verschaffen van een

veilige en leefbare toekomst aan de eigen kinderen, en (2) een hoop voor de lange termijn op deelname aan de beloofde gemeenschap.¹³

Ik ben het met haar eens, dat deze tweede hoop een nadere verdieping verdient, die een betekenis verleent aan eenieders leven. Toen bijvoorbeeld de Israëlieten uit het Beloofde Land werden verbannen, verdroegen zij deze verbanning, omdat zij de diepere betekenis van hun lijden kenden, die was gebaseerd op de hoop op Gods belofte van trouw aan hun gemeenschap. Het Paasmysterie van Christus' leven nodigt ons uit om hoop te putten uit het lijdensverhaal, uit de verlossing, en uit de bevrijding die God via Hem op gang zal brengen. De hoop die het Paasmysterie in zich draagt, voert ons mee in dat mysterie, en geeft een betekenis aan ieders leven door de lens van het verleden, het heden en de hoop op de toekomst.¹⁴

5. *Profetische hoop is letterlijk.*¹⁵ De geschreven profetie gaat een eigen leven leiden, veelal onafhankelijk van het gesproken woord van de profeet. De tekst dient als blijvende herinnering voor toekomstige generaties, dat alleen God de bron van onze hoop is (zie Ps. 62). We moeten voortdurend terugkeren naar Gods Woord, en dit aanschouwen, want anders vergeten we te hopen in tijden van beproeving en moeilijkheden.

3. De profetische hoop binnen het framework van de Bijbelse teksten over de schepping

We kunnen eenvoudigweg niet discussiëren over onze verantwoordelijkheid voor de planeet zonder de Bijbelse teksten over de schepping te beschouwen. Deze teksten dienen als framework voor het begrijpen van onze religieuze roeping om zaaiers te zijn van profetische hoop voor onze planeet. Binnen dit framework, is de boodschap duidelijk, dat vanuit de overvloed van Gods Wijsheid en Liefde alles is geschapen, en deze schepping nodigt ons uit tot een verbond, dat in ons een toewijding oproept aan en een verantwoordelijkheid voor de schepping, die lijkt op die van God zelf.

a. De grote "Inclusio" van Genesis 1-3 en van Apokalyps 20-22

Het thema van de schepping aan het begin en aan het einde van de Bijbel wordt benadrukt als een belangrijk element bij het interpreteren van alles wat hierbinnen valt.¹⁶ Geïnterpreteerd op deze wijze, vertegenwoordigt het scheppingsverhaal, de zonde en de zondeval in Genesis 1-3, en de in de kosmos vervatte verlossing in Openbaringen 20-22, alsook de kosmische verlossing van de schepping in Romeinen 8, 18-23, een overtuigend bewijs voor de christelijke verwachting dat de verlossing die ons wordt gegeven in Christus een transformatie zal impliceren, maar niet een vernietiging van het fysieke en materiële bestaan van het universum.

Méér dan aan een correctie van het nauwe, traditionele, christelijke begrip van het eeuwig leven, waarin de ziel verdergaat zonder lichaam, is er behoefte aan een herlezing van de scheppingsteksten in de Bijbel, om aldus de wijsheid van Gods Plan te kunnen waarderen om ons te begiftigen met een geschapen wereld, en onze relatie met de planeet te herstellen.¹⁷ Dit is urgenter geworden, omdat wij leven in een eeuw waarin de dreiging van ecologische en nucleaire verwoesting werkelijk en belastend is geworden. De theologen stellen op een ironische wijze, dat onze

eigen technologische creativiteit en ontwikkeling ons blijkbaar de capaciteit hebben gegeven om onze eigen planeet te vernietigen, en de mensheid daarbij.¹⁸ De consequenties van deze vooruitgang zijn, dat een toenemend aantal mensen een groter respect krijgt voor de diepe, holistische gevoeligheden van onze Bijbelse voorvaders en voor de “primitieve” volkeren. Juist in deze context moeten wij luisteren naar de Bijbelse verhalen en teksten, opdat wij gevoel krijgen voor hun visie op onze planeet.¹⁹

De christelijke hoop is een profetische hoop voor de toekomst van onze wereld en van onze planeet, die is gebaseerd op Gods trouwe, ondersteunende en creatieve macht. Gods machtige Woord, dat de wereld heeft gevormd, is machtig genoeg om Gods Wil tot voltooiing te brengen voor wat God zelf heeft geschapen.²⁰ God heeft de mensen gevraagd om partners van Hem te zijn in dit Goddelijk streven en deze Goddelijke creativiteit. Als christenen maken wij deel uit van een Goddelijke traditie, die expliciet voor en door God wordt gehandhaafd. De wereld heeft een toekomst, omdat hiervoor door God in Jezus Christus opzettelijk is gekozen, gewerkt en geofferd, zoals dat krachtig werd uitgedrukt in Johannes 3, 16: “Zozeer immers heeft God de wereld liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat al wie in Hem gelooft niet verloren zal gaan, maar eeuwig leven zal hebben” (Joh. 3, 16). Het sleutelwoord is hier “wereld”,²¹ en dus niet alleen “ik”, en zeker niet alleen mijn ziel, en zelfs niet “wij” of onze collectieve zielen. Het christelijke begrip van de redding moet haar inherente universaliteit en haar insluitingsprincipe opnieuw ontdekken. Dit is iets wat niet alleen alle menselijke wezens omvat, maar ook de schepping.

b. Kosmische verlossing van de schepping in Romeinen 8, 18-25

Paulus schrijft in zijn brief aan de Romeinen, dat “ook de schepping vurig verlangt naar de openbaring van Gods kinderen” (Rm. 8, 22). In de slavernij der vergankelijkheid, wacht de schepping om hiervan te worden verlost, om te kunnen delen in de glorieuze vrijheid van de kinderen van God, die zelf ook zuchten, terwijl zij in hoop wachten op de verlossing van hun lichamen (zie Rm. 8, 18-25). Deze woorden uit het boek Romeinen spreken over profetische hoop die de christenen inspireert en ondersteunt op hun reis naar God.

Waarom zou de schepping zelf in spanning wachten op verlossing? Hoe kunnen we ons de genadevolle, barmhartige liefde van God voorstellen voor de geschapen wereld? Bijbelse wetenschappers die deze vragen beantwoorden, suggereren dat wellicht de schepping zelf is getroffen door de menselijke zondigheid, zoals Paulus in de volgende twee Bijbelverzen suggereert: “Want zij is onderworpen aan een zinloos bestaan” (vers 20) en “ook de schepping zelf zal verlost worden uit de slavernij der vergankelijkheid en delen in de glorierijke vrijheid van de kinderen Gods” (vers 21).²² In deze sectie verwijst de tekst naar de vloek die op Adam en Eva werd geplaatst als gevolg van hun zonde in Genesis 3, 17, toen God proclameerde: “de grond zal vervloekt zijn omwille van u!”, waardoor er tevens een vloek rustte op de schepping.²³ In de gedachtegang van Paulus bestaat er geen radicale scheiding tussen lichaam en ziel, en ook niet tussen het lichaam en het vlees van de rest van het geschapen bestaan; al deze elementen zullen deelnemen aan de verlossing die door Christus werd geboden.²⁴

Het is duidelijk, dat de wereld niet is, zoals zij zou moeten zijn. In profetische hoop herlezen wij het citaat uit het boek Romeinen met kritische geest, waarbij wij kijken naar de werkelijkheid van onze wereld, en ons realiseren dat dingen moeten veranderen. Lijden en hoop zijn aan elkaar tegengesteld. Wij zien het systeem dat ons stress en angst bezorgt, terwijl wij tegelijkertijd doorgaan met hopen, opdat we de wereld kunnen beschouwen, zoals deze zou moeten zijn.²⁵ De hele schepping neemt deel aan dit geweeeklaag, zoals in “vurig verlangen”, terwijl tegelijkertijd wordt gekritiseerd, geleden en gehoopt.²⁶ Wanneer wij met de schepping deelnemen aan dit “zuchten en verlangen” met profetische en kritische hoop, wat een voortdurend, actief en afwachtend hopen is, dan ontvangen wij de zegeningen van dit handelen, in de zin dat dit ons bewust maakt van onze plaats in het hoopproces.²⁷ Hoop verwekt hoop.

Het boek van de Openbaring verklaart: “er zal geen banvloek meer zijn” (22, 3), zoals ook aangekondigd in de kosmische verlossing in Romeinen 8, en de tenietdoening van de vloek op de schepping in Genesis 3.

In het laatste visioen in de Openbaringen, beëindigt de auteur zijn beschrijving van de Openbaring, die hem werd gegeven, en hij laat bij zijn lezers een dwingend beeld achter van een verlore wereld waarin de natuurlijke elementen van de schepping (licht, aarde, water) allemaal een betekenisvolle rol behouden binnen het nieuwe en hemelse Jeruzalem, dat wordt vastgesteld door God. Dit beeld wordt prachtig geportretteerd in het geboomte des levens, waarvan de bladeren “de volken genezing brengt” (Apk. 22, 2).²⁸

Uit de herlezing van de Bijbelse teksten wordt het duidelijk, dat de schepping een intrinsieke waarde heeft voor God; deze is niet puur instrumenteel. De hele schepping, want niet alleen de mens speelt een rol in Gods reddingsplan; deze twee kunnen niet van elkaar worden gescheiden.²⁹ Men kan zich noch een voorstelling maken van Gods gerechtigheid, zonder daarbij een helende zorg te betrekken, noch van de transformatie van de schepping zonder de verlossing van Gods volk.³⁰ Als gevolg van deze onderlinge afhankelijkheid, is elke schade die wordt toegebracht aan de schepping, een schade die wordt toegebracht aan de mens, en een echt affront voor het plan van heel de schepping, dat God in Christus heeft geopenbaard.³¹

Indien de werkelijkheid van de wereld en van onze planeet als een levend, actief, intentioneel en zelfvormend geheel datgene is wat God wil redden, dan is Gods reddingsactiviteit niet iets wat plaatsvindt buiten de wereldactiviteit, met name niet wat betreft het daaraan verbonden menselijk handelen.³² Daarom zijn de noodzaak dat de redding komt van God en de noodzaak dat de mens verantwoordelijkheid neemt voor het welzijn van de wereld en van de planeet direct aan elkaar proportioneel. Hoe groter ons geloof in Gods redding, hoe groter onze gelovige gehoorzaamheid bij het erkennen van onze actieve verantwoordelijkheid voor het geheel van de schepping.³³

4. De verantwoordelijkheid van het religieuze leven bij het zaaien van profetische hoop voor onze planeet

De neiging om de profetische dimensies uit het Bijbelverhaal te halen, komt voort uit het feit dat God ons roept om te denken en te handelen op alle niveaus van

de menselijke ervaringen: sociaal, geopolitiek, economisch, technologisch, ecologisch en religieus. Het religieuze leven moet in de hedendaagse tijd precies daar zijn gelokaliseerd, waar wij de schrikbarende uitdaging om zaaiers te zijn van profetische hoop, kunnen uitdragen.

In zijn Eerste Brief aan de Christenen van Korinte, bevestigt Paulus, dat God in de Kerk eerst de apostelen benoemde, toen de profeten, en tenslotte de leraars (1Kor. 12, 28). Deze drie categorieën vormen de structuur van de Kerk, zoals we die kennen, met de bisschoppen die behoren tot de categorie van de apostelen, het gewijde leven dat behoort tot de categorie van de profeten, en de theologen die behoren tot de categorie van de leraars. Alhoewel deze drie categorieën elkaar niet geheel uitsluiten, en elkaar dus kunnen overlappen, wat betreft bepaalde posities in de Kerk, zijn voor de gewijde roeping de profetische functies van essentieel belang. In deze roeping moet Gods Wil wat betreft de Kerk dus worden afgewogen en overdacht, waarbij nieuwe modellen voor de volging van Christus moeten worden gepresenteerd, en een corrigerende rol binnen de Kerk moet worden gespeeld op momenten dat de waarden van het Evangelie worden vergeten of gecompromitteerd.³⁴ Indien één van de primaire doelstellingen van de profeten was om het berouw van Israël te tonen, of, in sommige gevallen, van de omringende naties, dan impliceert dit dat de religieuzen zich in de hedendaagse tijd als die profeten moeten gedragen: om mensen binnen te leiden en te begeleiden in hun berouw over de zonden die zij hebben begaan tegen de goedheid en de schoonheid van Gods schepping.

De religieuze congregaties hebben door de eeuwen heen getuigenis gegeven van hun profetische roeping in dienst van de Kerk en van de wereld. Onze profetische roeping is echter een roeping die voortdurend moet worden vernieuwd, omdat zij anders star, verschaald en weinig relevant wordt ten aanzien van de uitdagingen van onze snel veranderende tijd.

Deze voortdurende vernieuwing bestaat uit de volgende bewegingen:

Bewegingen van voortgaande vernieuwing

1. *Van berouw naar bekering*. Om zaaiers te zijn van profetische hoop, moeten wij een voortdurende bekering ondergaan, met name nu een bekering tot de planeet “de Aarde” als Gods beminde schepping. Berouw gaat vooraf aan bekering: een gezonde realisering van datgene wat ik op de een of andere wijze heb bijgedragen aan de snelle verwoesting van de planeet door mijn zelfvoldaanheid en mijn ondoordachte handelen. Dit soort bewustzijn, dat leidt tot berouw, kan alleen worden gerealiseerd, wanneer wij een contemplatieve houding hebben ten aanzien van Gods schepping, en de schoonheid en goedheid willen zien van Gods schepping vanuit Gods visie.

De theologe Elizabeth Johnson is in toenemende mate ervan overtuigd, dat de vandaag noodzakelijke bekering “een keerpunt is dat onze levens volledig zal beïnvloeden”.³⁵ Zij beschrijft deze soort bekering op de volgende wijze:

“Het zal ons begrip van God vergroten, die wij volgens onze roeping moeten beminnen met heel ons hart en heel onze ziel, geest en kracht, waarbij wij duidelijk moeten maken, dat de Schepper ook de Verlosser is, die de hele natuurlijke wereld begeleidt met Zijn reddende barmhartigheid. Het zal ook ons begrip van onze

naasten vergroten, die wij, ingevolge onze roeping, moeten beminnen als onszelf, omdat de parabel van de mishandelde reiziger, die half dood aan de kant van de weg werd achtergelaten, en wiens wonden wij moeten verbinden, ook betrekking heeft op de behoeftige en arme mens en de natuurlijke ecosystemen, met al hun schepsels. De doctrine, de ethiek en de spiritualiteit worden nu ook ecologisch, omdat we te maken hebben met drukkende menselijke zorgen die zijn geplaatst in een breder planetair perspectief”.³⁶

Paus Franciscus heeft ons in zijn encyclisch *Laudato Si* een ruime motivatie en leidraad gegeven, om Gods schepping in staat te stellen om in ons de mystieke geest op een dusdanige wijze te doen ontwaken, dat wij in staat zullen zijn om vanuit Gods perspectief Zijn plannen en bedoelingen waar te kunnen nemen, doordat hij ons uitnodigt tot contemplatie ten aanzien van de schepping. Deze “contemplatie van de schepping stelt ons in staat om van elk ding iets te leren wat God ons aan wil reiken”, omdat “voor de gelovige de contemplatie van de schepping gelijkstaat aan het aanhoren van een boodschap, aan het luisteren naar een paradoxale stille stem” [LS 85]; en we kunnen de “betekenis van elk schepsel beter begrijpen, wanneer we dit adoreren binnen het geheel van Gods Plan: ... Schepsels bestaat alleen in onderlinge afhankelijkheid van elkaar, om aldus elkaar aan te vullen, in dienst van elkaar” [LS 86].

2. *Van het centrum naar de periferie.* Dit is een beweging van de veiligheid van onze gevestigde instituties naar de breekbaarheid van de periferie. Profetie leidt religieuzen noodzakelijkerwijs naar de periferie, die voor Paus Franciscus de voorkeursomgeving is voor het religieuze leven. Profetische hoop bevindt zich daarom in de marges, niet in het centrum, en is geworteld in solidariteit met hen die lijden aan de rand van de maatschappij. Door zich te bevinden aan deze rand, en niet in het centrum van de Kerk, zijn religieuzen in staat om de kerkelijke hiërarchie, en de hele Kerk, uit te dagen om te antwoorden op de “tekenen des tijds”. Een voorbeeld: nog voor de publicatie door Paus Franciscus van *Laudate Si*, bevonden vrouwelijke religieuzen zich reeds in het voorfront van de ecologische kwestie, en versterkten het volksbewustzijn met betrekking tot de verwoestingen die worden veroorzaakt door de opwarming van de planeet en door andere manipulatievormen van de natuur. Dit profetisch handelen was niet alleen een resultaat van vele discussies, maar ook van periodes van biddende overdenking van de wijze waarop religieuzen een antwoord moeten geven op de uitdagingen van onze tijd.³⁷ Dit was een wijze om het volk te doen ontwaken, opdat zij gevoeliger zouden worden voor de ecologische problemen van onze planeet, via het geven van voorbeelden en het stimuleren van het bewustzijn met betrekking tot de collectieve verantwoordelijkheid voor de omgeving.

3. *Van kritisch denken naar overwogen profetisch handelen.* Om ons bezig te kunnen houden met profetisch handelen, moeten wij ons bezig gaan houden met kritisch denken en kritische overweging, en onszelf in staat stellen, als resultaat van de contemplatie, om persoonlijk te worden getransformeerd. Het proces van profetische hoop is niet eenvoudig of makkelijk. Het is in essentie gebonden aan wat het betekent om menselijk te zijn, en aan alle capaciteiten die God ons gaf voor onze menselijkheid. We beschikken over de mogelijkheid om voor een leven te kiezen met een gevoel van betekenis, ondersteund door hoop. De theologische

beschouwing moet goed zijn uitgerust om verhalen te kunnen blootleggen die onze kritische krachten en onze capaciteit om onze kennis, verbeelding en intuïtie te benutten (om daarmee te kunnen onderscheiden wat leidt tot dood en verwoesting en wat tot leven en eenheid), te kunnen stimuleren.³⁸ Een dergelijke beschouwing biedt hoop te midden van angst. Het zich bevinden in het spanningsveld van hoop en angst, is de plaats van de Bijbelse profeet die de waarheid spreekt te midden van angst, zoals de profeet Jeremia die vanaf het begin een overvloed aan verloochening en bedrog benoemt en openbreekt, en de sociale structuren, gebiedsafbakeningen en geldende waarden durft te bekritisieren, die de reële situatie van de gemeenschap verlammen.³⁹

Kritisch denken moet worden gestructureerd, waardoor wij worden aangespoord om te spreken en te handelen tegen het systeem van wereldwijde overheersing, dat neigt tot vernietiging als gevolg van de menselijke honger naar macht en geld, welke de plaats heeft ingenomen van de voorzienige zorg die God ons heeft laten zien in Zijn schepping en in Zijn reddenplan. Kritisch denken, dat leidt tot overwogen profetisch handelen toont niet alleen de moed om dit onder ogen te laten zien, maar ook de moed om te komen tot een bevrijding van de hele scheppende gemeenschap, die vurig verlangt naar verlossing.⁴⁰

4. *Van een uitsluitende menselijke gemeenschap naar een insluitende, planetaire en scheppende gemeenschap.* De opbouw van een profetische omgeving, kan niet het werk zijn van één individu, maar van een geloofsgemeenschap, waarin eenieder betrokken wordt in een communair en profetisch antwoord. Profetisch antwoord betekent een intentieverklaring of oproep om zich liefdevol en moedig in te zetten om de situatie en de solidariteit te verbeteren van hen die het kwetsbaarst zijn geworden op deze planeet.⁴¹ Wij hebben een visie nodig, die bevestigt dat het gewijde leven iets veel groter is dan wijzelf, iets dat het hier en nu overstijgt. Wij zijn de anticipatie op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, op een universele en kosmische communie van een Koninkrijk waar “God alles in allen zal zijn”.⁴² Met geloofsgemeenschappen die zich in beweging zetten in de richting van een herziening van de betekenis van het gemeenschapsbegrip, heeft het religieuze leven urgent behoefte aan een voortdurende afweging en aan verzamelde inzichten die uitgaan van Bijbelse verkenning, welke wordt toegepast op de relatie tussen de mensen en de rest van de schepping.

Een zorgvuldige herlezing van Bijbelse teksten over de schepping zal een bredere context kunnen verschaffen, binnen welke de speciale en afzonderlijke rollen van mensen in de schepping kunnen worden geplaatst, die worden herkend zonder de mens boven Gods schepping te plaatsen.⁴³ Alhoewel Bijbelse schrijvers niet in staat waren om relaties te leggen, die zijn gebaseerd op de inzichten van de moderne wetenschap, bieden zij veel meer dan wat de wetenschap ons te bieden heeft op het gebied van waarden, ethiek, verantwoordelijkheid en met name wat betreft de scheppingsrelatie met God.⁴⁴

Alle aardse schepsels delen dezelfde planeet, en nemen deel aan een onderling afhankelijke gemeenschap, die boven alles is georiënteerd op God, onze gemeenschappelijke Schepper. Onze profetische roeping moet ons openstellen voor anderen en voor de wereld, om onszelf, onze gemeenschappen en de planeet ‘de Aarde’ te kunnen geven als een plaats van insluitende gastvrijheid voor de

mensheid en voor heel de schepping.

In de christelijke geschriften, zijn de begrippen relatie en gemeenschap belangrijk bij het vinden en het behouden van hoop. In de scheppingsgemeenschap hebben wij een onderling afhankelijk netwerk van zorg nodig. De zorg voor onze planeet wordt een plicht bij het uitdrukken van onze naastenliefde. Wij zaaien profetische hoop voor onze planeet, wanneer onze gemeenschappen het gebod van de “liefde voor de naasten” begrijpen en ervaren in de bredere context van zorg voor onze kwetsbare planeet. De liefde voor onze naasten moet impliceren, dat wij doen wat wij kunnen om onze planeet in staat te stellen om de bloei van onze medemensen te ondersteunen. Dat vraagt van ons om onze levensstijlen en prioriteiten te onderzoeken in het licht van een dragelijk, en door ons ondersteund leven voor al onze “naasten”, dat wil zeggen zij die naast ons wonen, en zij die leven aan de andere kant van onze planeet.⁴⁵

5. Conclusies en implicaties

Nadat wij de verschillende Bijbelse dimensies van onze profetische roeping tegen de achtergrond van de kwetsbare staat van onze planeet hebben onderzocht, keren wij terug naar de vraag welke de verantwoordelijkheid is van het religieuze leven als zaaiers van profetische hoop voor onze kwetsbare planeet.

Hier zijn enkele in het oog springende punten, gebaseerd op onze herlezing van de Bijbelse teksten:

1. Net als de Bijbelse profeten, moet het religieuze leven het gelovige volk bemoedigen om voorwaarts te gaan naar de gehoopte toekomst, door hen te helpen om betekenis toe te kennen aan de verwoestende situaties die onze planeet doormaakt, en hen uit te dagen tot overwogen profetisch handelen. Dit is niet realiseerbaar zonder de religieuzen ertoe te vormen om een capaciteit te ontwikkelen tot contemplatie en kritisch denken, welke zal leiden tot overwogen profetisch handelen in het voordeel van onze planeet.
2. We zagen in de christelijke geschriften, dat relatie en gemeenschap belangrijk zijn bij het vinden en het behouden van profetische hoop. Beginnend bij onszelf en onze instituten als geloofsgemeenschappen, doorlopen wij een proces van berouw naar ecologische bekering. Wij berouwen ons over de zonden van nalatigheid en van belasting ten aanzien van Gods schepping, terwijl wij ons begeven van berouw naar bekering. Elke individuele religieus wordt ertoe uitgenodigd om te beginnen met zijn of haar eigen innerlijke ecologische bekering, als onderdeel van zijn of haar voortgaande vorming. We worden er in feite toe uitgedaagd om ons te integreren in het proces van ecologische conversie op alle niveaus van de vorming.
3. We worden uitgedaagd tot herziening van ons begrip van het gewijde leven en van de geloften binnen de context van onze relatie met heel Gods schepping. Dit vraagt om herlezing van het Bijbelse referentiekader bij het komen tot een hernieuwd begrip van onze gewijde roeping. Dit moet op alle niveaus van de vorming worden geïntegreerd.
4. Wij worden ertoe geroepen om in grotere solidariteit te treden met hen in de periferie, omdat dit de locatie is van onze profetische roeping. Om te spreken

en te handelen namens onze lijdende broeders en zusters vanwege de vele verwoestingen die onze planeet treffen.

5. Onze profetische roeping vraagt van ons om agenten te zijn van genezing van gebroken relaties van menselijkheid en van onze kwetsbare planeet.

Om aldus een ware invulling te geven aan onze profetische roeping, kunnen wij alleen zaaiers zijn van profetische hoop voor de planeet, wanneer we zijn geworteld en gedompeld in Gods Woord, en dit adoreren zoals Jezus deed, die diep verbonden was met alles wat voortkwam uit het Woord van Zijn Vader. Met de arme, kuise en gehoorzame Jezus, vraagt de profetische roeping om ons te vestigen in de periferie. Het vraagt ons om onze geloften te ervaren als een openbare toewijding om open te staan voor de God van de verrassingen, die onze gevestigde levensstijlen en geestelijke oriënteringen uiteen doet vallen, en ons uitnodigt tot ecologische bekering om eenheid en genezing te kunnen brengen aan onze gebroken en kwetsbare planeet. Als Bijbelse profeten zijn wij geroepen om tegen de stroom in te gaan door getuigenis te geven van een alles doordringende cultuur van overheersing, die onze planeet in een spiraal stort welke leidt tot vernietiging. Via de profetische hoop zuchten wij met heel Gods schepping, terwijl wij wachten op de verlossende kracht van Gods Liefde, die de oorspronkelijke goedheid en schoonheid van alles wat er is, zal herstellen.

Een vraag ter overweging:

Wat beschouwt u als Gods specifieke uitnodiging om de roeping om “zaaiers te zijn van profetische hoop” te kunnen ervaren in de verschillende contexten van de wereld, waar uw congregatie zich bevindt, uitgaande van het bijzondere charisma en de missie van uw congregatie?

¹ Cherice Bock, “Climatologists, Theologians, and Prophets: Toward an Ecotheology of Critical Hope”, *Crosscurrents*, March 2016, p. 8.

² Paul J. Achtemeier, Gen. Ed., *Harper's Biblical Dictionary* (San Francisco: Harper & Row Publishers, 1985), p. 826.

³ Zie: Bock, pp. 9-10.

⁴ John McKenzie, SJ, *Dictionary of the Bible*. Bangalore: Asian Trading Corporation, 1998. Originally published in UK: Geoffrey

Chapman: 1976, pp.368-9.

⁵ Idem.

⁶ Idem.

⁷ Idem.

⁸ Idem.

⁹ Stulman, Louis, Kim, Hyun Chul Paul.; *You Are My People : An Introduction to Prophetic Literature*, EBSCO : eBook Collection Account: ns101917.main.ed.s. (EBSCOhost) - printed on 1/25/2019 2:08 AM via USJ UNIVERSITY OF SAINT JOSEPH, p.95.

- EBSCO : eBook Collection Account: ns101917.main.eds. (EBSCOhost) - printed on 1/25/2019 2:08 AM via USJ UNIVERSITY OF SAINT JOSEPH, p.95.
- 10 Margaret Scott, "Greening the Vows: *Laudato Si'* and Religious Life, *The Way*, 54/4 (October 2015), p. 85.
- 11 Zie: Louis Stulman and Hyum Chul Paul Kim, p.95.
- 12 Idem.
- 13 Zie: Bock, p. 15.
- 14 Idem.
- 15 Zie: Louis Stulman en Hyum Chul Paul Kim, p. 95. Zij verklaren, dat hoop letterlijk in de Bijbel is vervat.
- 16 Thomas Bushlack, "A New Heaven and a New Earth: Creation in the New Testament" in Tobias Winright, editor. *Green Discipleship: Catholic Theological Ethics and the Environment*. Winona, MN: Anselm Academic, Christian Brothers Publications, 2011, p.106. Naar deze teksten wordt volgens de auteur steeds opnieuw verwezen als een "*Inclusio*", een literair instrument dat wordt gebruikt door de schrijvers van de H.Schrift, waarin een belangrijk thema wordt aangestipt in het begin, en vervolgens ook weer aan het eind van de tekst, hetgeen dit thema erin plaatst als belangrijk element bij het interpreteren van alles wat daartussen valt.
- 17 Idem, p. 3.
- 18 John R. Sachs. *The Christian Vision of Humanity: Basic Christian Anthropology* (Collegeville, MN: A Michael Glazier Book, The Liturgical Press, 1991), p. 21. De auteur citeert: Sallie McFague, *Models of God: Theology for an Ecological, Nuclear Age* (Philadelphia: Fortress Press, 1987).
- 19 Idem.
- 20 Idem, p. 23.
- 21 Het woord "wereld", zoals leerstellig omschreven in de Bijbel, verwijst NIET naar andere planeten in de perifere ruimte, maar naar omschreven tijden en naar de toen geldende condities op de planeet "de Aarde", zowel in het verleden, in het heden, als in de toekomst.
- 22 Zie: Bushlack, p. 103.
- 23 Idem.
- 24 Idem.
- 25 Zie: Bock, pp. 26-7.
- 26 Idem.
- 27 Idem.
- 28 Zie: Bushlack, p. 107.
- 29 Idem.
- 30 Idem, p. 108.
- 31 Idem, p. 109.
- 32 Zie: Sachs, p. 24.
- 33 Idem.
- 34 Gebaseerd op de lezing van John Fuellenbach, SVD, over de Kerk. East Asian Pastoral Institute, 1999.
- 35 Zie: Johnson, p. 195.
- 36 Idem, pp. 195-6.
- 37 UCANews.com, Tuesday, Oct. 20, 2009, <http://www.ucanews.com/2009/10/05/religious-add-green-vow-to-consecrated-life/>. Retrieved 2009-10-18.
- 38 Clingerman, Forrest, "Theologians as Interpreters—Not Prophets—in a Changing Climate," *Journal of the American Academy of Religion* 83.2 (2015), p. 346.
- 39 Zie: Stulman, Louis, Kim, Hyun Chul Paul, p. 95.
- 40 Zie: Bock, p. 11.
- 41 Angela D. Sims, Douglas Powe Jr., and J. Bernard Hill, "Reclaiming the Prophetic: Toward a Theology of Hope and Justice in a Fragmented World," *Religio-Political Narratives in the United States*, p. 95.
- 42 Zie: Scott, p. 84.
- 43 Zie: Bauckham, p. 64.
- 44 Idem.
- 45 Douglas J. Moo and Jonathan A. Moo. *Creation Care: A Biblical Theology of the Natural World*. Grand Rapids: MI: Zondervan. ePub Edition©February 2018: ISBN 978-0-3204-1655-5.

DE CAMPAGNE VAN DE UISG VOOR DE PLANEET: "LAUDATO SI" EN DE WEG VOORWAARTS. EEN PRESENTATIE OVER DE TOEWIJDING AAN DE OMGEVING

Zr. Sheila Kinsey, FCJM

Zr. Sheila Kinsey, Franciscaanse Zusters "Dochters van de Heilige Harten van Jezus en Maria". Uitvoerende Vice-Secretaresse van de JPIC Commissie van de UISG/USG. Coördinator van de UISG-Campagne "Het zaaien van hoop voor de planeet".

Origineel in het Engels

"Wanneer wij spreken over 'omgeving', dan bedoelen wij, dat er een relatie bestaat tussen de natuur en de maatschappij waarin wij leven" (LS#139)

De stichting

Op 18 juni 2018 lanceerde het dagelijks bestuur van de UISG een campagne: *Het zaaien van hoop voor de planeet*, waarmee de vrouwelijke religieuzen wilden deelnemen aan het in praktijk brengen van *Laudato Si*. *Laudato Si* verspreidde zich over de religieuze gemeenschappen, en legde een betekenisvolle verbinding tussen de Aarde en de mensen via het geloof en de woorden van Paus Franciscus. Dit document leidde tot het bewustzijn van dit fenomeen, dat aldus in een dieper verband werd geplaatst, waarbij de hierin vervatte boodschap werd uitgedragen over een globaal netwerk van religieuzen, die met elkaar samenwerken om "de roep van de Aarde en van de armen op te kunnen vangen" (LS#49). Dit collectieve luisteren, schept een collectieve, gezamenlijke stem, en leidt tot een collectief, gezamenlijk handelen, hetgeen een machtig middel is voor het uitdragen van deze boodschap, die aldus wordt omgevormd tot een werkelijkheid. Als individuen zijn we hiertoe niet in staat. Door het benadrukken van het fundamentele verband, wat er bestaat tussen de crisis van de leefomgeving en de sociale crisis, die wij momenteel beiden doormaken, vraagt Paus Franciscus ons om persoonlijke en gemeenschappelijke ecologische bekering, waarbij hij ons er vaak aan herinnert, dat "alles onderling verbonden is".

De geschiedenis

De tijdsplanning van de campagne is gebonden aan het groeiende bewustzijn en de toenemende urgentie met betrekking tot klimaatverandering, en de noodzaak om de invloed hiervan op de omgeving en op de maatschappij aan te pakken.

Laudato Si legt een spirituele relatie op dit gebied, en reikt oplossingen aan voor deze serieuze en kritische situatie, wat in onze hedendaagse wereld zo noodzakelijk is. Het begint met bewustwording, en gaat voort met inspiratie, die aan de stem van onze zusters de juiste beïnvloedingskracht geeft om het verschil te maken, door het coördineren van ervaringen die aan hen en aan hun connecties de gelegenheid geven om volop gevoelig te worden voor de situatie van ons gemeenschappelijk huis, zodat datgene wat de wereld wordt aangedaan een bron wordt voor hun eigen persoonlijk lijden, opdat aldus kan worden ontdekt wat eenieder van ons hieraan kan doen” (LS#19).

Dit verschaft niet alleen de gelegenheid om een netwerk te ontwikkelen, waarmee de mogelijke oplossingen konden worden verspreid, maar ook een gelegenheid om het werk van vrouwelijke religieuzen in het licht te plaatsen. Want velen van hen zijn al lange tijd actief bij de pogingen tot stopzetting van de vernietiging van de Aarde en van haar bevolking, en deze Bijeenkomst benadrukt hun handelen en hun toewijding.

De conceptuele notitie hiervoor werd in onderlinge samenwerking ontwikkeld door het Secretariaat voor Gerechtigheid, Vrede en Integriteit van de Schepping en door de Globale Katholieke Klimaatbeweging, via het initiatief van de Internationale Unie van Algemene Oversten (UISG), die de rijkdom en de connecties van haar ledencongregaties kon aanbieden, opdat de “onderling afhankelijke wisselwerking ons zal verplichten om te denken aan één wereld met één gemeenschappelijk plan” (LS#164).

Het beschikken over een zorgvuldig ontwikkeld plan, heeft ons in staat gesteld om in het framework van de campagne nieuwe wegen voorwaarts op te nemen, die zijn voortgekomen uit onze ervaring met webinars en uit onze kennis van de zich ontwikkelende noden, die de zorg voor de schepping met zich meebrengt. Structureel zat dit plan als volgt in elkaar:

- Een aantal pogingen tot coördinatie van de leden van de UISG.
- Benutting van de beste middelen van communicatie.
- Evaluatie van de efficiëntie.
- Het vinden van de beste weg om de coördinatie te versterken.
- Partnerschap met verschillende organisaties.
- Het ontwikkelen van een verklaring met betrekking tot de campagne gedurende de Plenaire Bijeenkomst, om de positie van de UISG te promoten.

Het originele actieplan omvatte:

- Webinars om de campagne aan te kondigen, en als een voortgaande weg ter coördinatie.
- Coördinerende gebeden in verschillende talen.
- Het vieren van het Scheppingsseizoen.
- Participatie aan de Wereldwaterdag op 22 Maart.
- Celebratie van de Dag van de Aarde op 22 april.
- Het promoten van verdere deelname aan de Globale Katholieke Klimaatbeweging.

Het ontwikkelen van een tijds kalender door middel van vijf webinars, die

reeds plaatsgevonden hebben, geeft een beeld van de organische ontwikkeling van de campagne. De thema's werden niet van tevoren ingepland, maar eerder gepresenteerd op het moment dat wij daarvoor de ruimte gaven en het ondernemen van transformerend handelen toestonden, op basis van de aangeboren passie en de creativiteit van de deelnemers. Aldus is, zoals Paus Franciscus bevestigt, "verandering onmogelijk zonder motivatie en een proces van educatie" (LS #15).

Webinar #1: Laudato Si': Alles is onderling verbonden.

- Het lanceren van een campagne met doelstellingen, handelingen, potentiële getuigenissen en weldoeners.
- Het ontwikkelen van een stichtende relatie die aangeeft, dat wij allen met elkaar verbonden zijnverbonden met elkaar, verbonden met de Aarde en met alle levende wezens.

Webinar #2: Het redden van ons gemeenschappelijk huis en de toekomst van het leven op Aarde.

- Het ontwikkelen van het bewustzijn van de kritische situaties waarin onze wereld zich bevindt, alsook het inventariseren van de mogelijkheden om de daarin vervatte uitdagingen aan te gaan.
- De derde verjaardag van Laudato Si.
- Paus Franciscus vraagt: "Wat voor soort wereld willen wij achterlaten aan hen die na ons komen, aan de kinderen die nu opgroeien?"
- De aandacht wordt gericht op hoe een massabeweging kan worden geschapen om de crisis in onze wereld aan te kunnen pakken.

Webinar #3: Inspirerend handelen met liefde: verhalen uit de wereld.

- Het ontwikkelen van strategische plannen voor globaal handelen.
- De aandacht wordt gericht op de verrichte promotieactiviteiten en op het luisteren naar vrouwelijke religieuzen, die voor het eerst bij dit handelen zijn betrokken.

Webinar #4: In solidariteit: met elkaar verbonden globale en lokale zorgpunten.

- Het ontwikkelen van de impact van de belangrijkste bijeenkomsten voor het leven van de planeet en het gecoördineerde handelen.
- Vooruitgang van de campagne: de aanstaande lancering van de website.
- Bijdragen van hen die deelnamen aan de belangrijkste bijeenkomsten, en van hen met de beste praktijkervaring ten aanzien van de voornaamste zorgpunten.

Webinar #5: Groeiende zaden van hoop: luisteren naar de roep van de Aarde en van de armen.

- Het ontwikkelen van de integratie van de zorg voor de noden van de Aarde en voor de noden van de armen.
- Bijdragen van sprekers van gemeenschappen die zijn betrokken bij een globaal handelingsproces.

Geleid door het flexibele basisframework van de campagne, werden wij ons meer bewust van de situaties en van de noden, die door de zusters naar voren werden gebracht, en van de rijkdommen die werden gedeeld met hun hulpbronnen. De verwachtingen werden duidelijker.

Wij bevestigden het werk dat reeds is verricht. We maakten een balans van de verdeling van het werk over de zusters in de verschillende landen, en in de verschillende taakgebieden, alsmede in de verschillende ontwikkelingsstadia. Wij voegden hier tevens informatie aan toe over de belangrijkste gebeurtenissen, zoals de derde verjaardag van *Laudato Si*, COP 24, de voorbereidingen voor de Synode over de Amazone en updates van de Globale Katholieke Klimaatbeweging die betrokken is bij een aantal ervaringen, die zijn verbonden met de Katholieke Kerk. In antwoord op de richtlijnen in *Laudato Si*, herkent men in het werkproces van de zusters “een groei in solidariteit, verantwoordelijkheid en barmhartige zorg” (LS#210).

Gebeurtenissen en hulpbronnen

Met de voortgaande ontwikkeling vanuit de ervaring van vrouwelijke religieuzen, werd de behoefte duidelijk aan een interactief platform, dat de enormiteit zou kunnen omvatten van alles wat de zusters deden en doen, geheel toegewijd aan hun werken, en wat een interactief instrument voor hen zou kunnen zijn om met elkaar te delen, om hiermee hun inspanningen te kunnen organiseren. Een hieraan gewijde website zou aan alle behoeftes die naar buiten kwamen gedurende onze weg, kunnen voldoen... En op deze wijze werd de website geboren.

Deze website, in zes talen, biedt verschillende pagina's informatie over de campagne en over haar doelstellingen, met interactieve en verzamelende gebieden, die regelmatig worden geupdated.

- De homepage: uitgelicht nieuws en een actiekaart, die steeds worden geupdated met lopende informatie; de kaart krijgt een blad op elke handelingslocatie die een zuster met ons heeft gedeeld.
- De doelstellingenpagina: informatief, met de doelstellingen van de campagne.
- Evenementenpagina: deze wordt geupdated met nieuwe en oude gelegenheden om deel te nemen; dit kan internationale dagen omvatten, zoals de wereldwaterdag, de dag van de Aarde, webinars, het Scheppingsseizoen, enz.
- De bronnenpagina: het hart van de website deze hangt af van de gezamenlijke inspanningen van de zusters, en van hun bereidheid om met ons te delen wat zij aan het doen zijn, inclusief de materialen, de hulpmiddelen, die zij voor hun inspanningen gebruiken.
- Contactpagina: bestemd om de campagnecoördinatoren te contacteren.

Een nieuwsbrief is gecreëerd om te benadrukken wat er gebeurt, wat eraan komt, en als een middel voor de congregaties om een beeld te krijgen waar we allemaal zijn, en mee bezig zijn. Via een regelmatige email, ontvangt men een samenvattende versie van wat er allemaal gebeurt.

We begeven ons nu naar het hart van de campagne, met de zusters die luisteren naar de “roep van de Aarde en van de armen”, en naar wat zij hieraan doen; we hebben een video samengesteld, die enkele van de situaties laat zien, en dus gaat over “de roep van de Aarde en van de armen”. Het tweede deel toont de verschillende werken, die de zusters met ons hebben gedeeld vanuit de handelingen en de missies van hun congregaties.

Tot waar zijn we gekomen

Zoals we kunnen zien in de video, houden de congregaties zich met vele belangrijke werken bezig. We kunnen veel leren, terwijl we netwerken en elkaar ertoe aanzetten om de bronnen met elkaar te delen. Deze werken betreffen de hele wereld, en we hebben de gelegenheid om ze hierin samen te brengen, opdat zij kunnen groeien en kunnen worden verspreid in een gezamenlijke poging met een perspectief van eenheid. Uit deze inspanningen van de zusters kwamen een aantal thema's voort; hun handelingen werden ingedeeld in categorieën, die werden geselecteerd en op de juiste wijze ingedeeld:

- Locale en globale gemeenschappen;
- Verdediging en bemiddeling;
- Parochies;
- Congregaties;
- *Laudatio Si*: studie- en cursusmateriaal;
- Scholen: lagere school, middelbare school, hogere school, en college.

Om de effecten van zowel de campagne als het werk van de zusters te begrijpen, werden de volgende gegevens verzameld:

- Video-statistieken:
Scheppingsseizoen in vier talen: bijna 2000 views;
Wereldwaterdag in 5 talen: bijna 17.000 views.
- Webinars van de deelnemers: voor de sessie van 11 april, 359 inschrijvers, en velen van hen behoorden tot groepen zusters die samen deelnamen om deze sessie gezamenlijk mee te maken.

Er werden ook interviews afgenomen met belangrijke relaties:

- Zr. Alaide Deretti, FMA, Salesiaanse Zuster van Don Bosco, en lid van de generale raad voor de missie:
Amazone: nieuwe paden voor de Kerk en voor de integrale ecologie. Zij doet onderzoek naar het belang van de Synode; inzichten in het voorbereidingsproces; behulpzame informatie over de universele Kerk, en suggesties voor een bijdrage gedurende de Synode.
- Tomás Insua, mede-oprichter en uitvoerend directeur van de Globale Katholieke Klimaatbeweging (GCCM) en medewerker van de UISG-campagne: het zaaien van hoop voor de planeet:
Bediscussieert de missie van de GCCM; de programma's en de gebeurtenissen van het Scheppingsseizoen; de bijdrage aan de Synode; COP25; de viering van de 50-ste verjaardag van de Dag van de Aarde; de 5-de verjaardag van

Laudato Si; de pogingen om zusters te betrekken bij de verschillende aanbiedingen en bij de belangrijkste gebeurtenissen.

- Pater Joshtrom Kureethadam, SDB, sectorcoördinator ecologie en schepping bij het Dicasterie voor de Promotie van Integrale Menselijke Ontwikkeling (DPIHD):

Bediscussieert het doel van de sector, en beschrijft enkele van de komende programmapunten: de 4-de verjaardag van Laudato Si te Nairobi, in Kenia (in juli); de Wereldwaterdag (22 maart); de viering van de 50-ste verjaardag van de Dag van de Aarde; en de vijfde verjaardag van Laudato Si.

De weg voorwaarts: Waar gaan we naartoe? Waar willen we naartoe? De volgende stappen

Een belangrijke gelegenheid die ons wordt gegeven door de campagne, is het kunnen beschikken over één gemeenschappelijke stem en over één collectieve kracht, om invloed uit te kunnen oefenen op wat er gebeurt in onze wereld. Vanuit onze wereldgeschiedenis is het duidelijk, dat reeds opgezette machtsstructuren doorgaans méér te zeggen hebben over wat er gebeurt, en meestal de luidste stem hebben. De UISG is een verenigde stem voor zusters in de hele wereld. Door middel van deze campagne, hebben wij de gelegenheid om de stem van de zusters te organiseren op de vele niveaus van de structuren, opdat wij onze bijdrage kunnen vergroten en kunnen herkennen aan de zorg voor ons gemeenschappelijk huis.

Wij hopen daarom, dat de campagne een platform mag zijn om deze werken samen te brengen in één globale beweging, zodat we onze krachten kunnen bundelen. De uniekheid van de campagne is, dat deze een veelvoud van krachten schept op vele gebieden, die kunnen worden samengebracht onder de brede paraplu van “het luisteren naar de roep van de Aarde en van de armen”.

Wij verenigen onze krachten met de universele Kerk en met onze partners, die invloed hebben op lokaal, nationaal en globaal niveau. De volgende stappen omvatten geplande evenementen en participatie aan actiepunten, en het benutten van de momenten en van de energie van vastgestelde dagen en gebeurtenissen, als instrumenten voor het verspreiden van de boodschap van allen. Dit zijn gelegenheden die wij willen promoten, en wij willen ervan verzekerd zijn, dat wij hieraan ook zelf deelnemen.

De toekomst van de campagne

Commentaren uit het veldonderzoek

Enkele thema's die naar voren kwamen uit het veldonderzoek naar de toekomst van onze campagne, bieden ons de gelegenheid om te luisteren naar de deelnemers, en hen in staat te stellen om invloed uit te oefenen op het welslagen van de campagne. Het is belangrijk, dat hun stemmen worden gehoord.

Wij moeten een aantal suggesties in beschouwing nemen voor de beoordeling van de toekomst van de campagne:

- De bronnen moeten beschikbaar zijn in nog meer talen.
- Er moet een praktische oriëntatie worden aangeboden aan hen, die bij de campagne betrokken worden.
- De toepassing van verder veldonderzoek moet worden bevorderd, omdat dit een gids kan zijn bij de ontwikkeling van de spiritualiteit in een congregatie bij het zaaien van hoop voor de planeet.
- Er moeten sessies worden gehouden over desinvesteringen in fossiele brandstof en investeringen in alternatieve energiebronnen.
- Er bestaat interesse voor informatie over het gebruik van koolstof.
- Er moet een plaats zijn, waar ideeën kunnen worden uitgewisseld.
- Het werk moet in onderlinge solidariteit worden verricht.
- Er moet worden voortgegaan met het verzamelen van goede hulpbronnen in onze eigen religieuze gemeenschappen.

Veel dank wordt voortdurend tot uitdrukking gebracht voor het netwerken, dat in het kader van deze campagne heeft plaatsgevonden. Groepen zijn bijeengekomen om te luisteren naar de webinars in hun verschillende talen, en om deze ervaring in de gemeenschappelijke taal van de groep te kunnen bediscussiëren. Deze ervaring heeft het bewustzijn van wat de zusters en hun relaties doen om *Laudato Si* in praktijk te brengen, doen toenemen. De levensruimte van de webinars, stelt ons zelfs op deze globale afstanden in staat om samen te komen op een dynamische manier, en om samen als religieuze zusters te groeien. We zien op deze wijze wat we allemaal doen, inclusief de ervaring van onze pijn, en verrichten onze inspanningen in de spirituele contexten van onze congregaties, waarbij wij het Evangelie en onze weloverwogen gedachten volgen door middel van handelingen (actie). De vieringen gaven vreugde aan onze inspanningen, die zijn gericht op het zaaien van hoop.

De campagne heeft uw steun nodig om vooruit te kunnen komen, opdat haar potentiële kracht zal worden gerealiseerd. Indien u deze steun nog niet heeft toegezegd, geeft u ons dan de naam door van een contactpersoon van uw congregatie, die verantwoordelijk wordt gesteld voor het delen van de informatie van deze campagne met al uw zusters. Alhoewel wij onze informatie toezenden aan iedereen die op onze contactenlijst staat, is het altijd belangrijk dat er bij u een persoon is, die verantwoordelijk wordt gesteld voor het verzamelen en doorgeven aan uw congregatie van alle informatie en gelegenheden, die aan de campagne kunnen worden ontleend, opdat de zusters hierbij betrokken zullen worden.

Toewijding aan het algemeen belang in onze omgeving, ons gemeenschappelijke huis

Na het werk wat we samen hebben verricht, één jaar lang te hebben aangezien, en de roeping om de pijn van de wereld in onze harten op te nemen, serieus hebben genomen, accepteren wij de verantwoordelijkheid om te bepalen wat we moeten doen. Als internationale congregaties moeten wij kijken naar de gebieden waarop wij schuld dragen aan het toebrengen van schade aan onze omgeving, en hebben bijgedragen aan de onverschilligheid over de consequenties hiervan ten aanzien van

elkaar en ten aanzien van de armen (in het bijzonder). Onze zusters zijn aanwezig in landen waar de levensstijl de temperatuurstijging negatief beïnvloedt, waardoor klimaatsverandering plaatsvindt, maar zij zijn ook aanwezig in landen waar men het meest door klimaatsverandering wordt getroffen. Onze gemeenschappen zijn bekend met de oorzaken en de gevolgen hiervan. Door onze persoonlijke toewijding aan elkaar, bevinden wij ons in een ideale situatie om hierop op barmhartige wijze te antwoorden door middel van een gezamenlijke en geïntegreerde inzet. Als gemeenschap van zusters, die leven volgens het Evangelie, weten wij dat alles met elkaar verbonden is, en wij willen ons religieuze bestaan leven voor het algemeen belang van onze omgeving, ons gemeenschappelijk huis.

Daarom,

wijden wij ons toe aan persoonlijke en gemeenschappelijke conversie, en wensen wij samen voorwaarts te gaan met een onderling afgestemd en gecoördineerd antwoord dat uitgaat van het luisteren naar de roep van de Aarde en van de armen, omdat wij voort willen gaan als instrumenten van hoop in het hart van de Aarde.

Zoals Paus Franciscus ons in herinnering brengt: “Allen van ons kunnen samenwerken als instrumenten van God in de zorg voor de schepping, eenieder volgens zijn of haar eigen cultuur, ervaring, betrokkenheid en talenten” (LS14).

Als resultaat van onze toewijding, wordt aan elke algemene overste gevraagd om na te denken over een juist handelen, een geschikte actie/reactie, op één van de volgende gebieden:

1. De waarneming van het Scheppingsseizoen (van 1 september tot 4 oktober).
2. Participatie aan de ervaring van de Synode “De Amazone: nieuwe wegen voor de Kerk en voor een integrale ecologie”.
3. Het volgen van de gebeurtenissen op de Synode op een gebedsvolle wijze.
4. Het verdedigen van de rechten van de inheemse bevolking.
5. Het vieren van de 50-ste verjaardag van de Dag van de Aarde (22 april).
6. Het vieren van de vijfde verjaardag van *Laudato Si*.
7. Het stimuleren van de betrokkenheid van de jeugd bij de campagne.
8. Het stimuleren van landen om te streven naar de norm om de globale temperatuur met niet méér dan 1,5 graden Celcius te laten stijgen.
9. Te besluiten om te desinvesteren in fossiele brandstoffen en te investeren in alternatieve energieprojecten.
10. Kiezen voor de instelling van internationale dagen.
11. Het in beschouwing nemen van andere suggesties.

Ik dank u voor alles wat u doet om van de wereld een betere plek te maken.

Voor informatie: info@sowinghopefortheplanet.org

en op de website www.sowinghopefortheplanet.org

ONTMOETING VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS MET DE DEELNEMERS AAN DE 21-STE PLENAIRE BIJEENKOMST VAN DE INTERNATIONALE UNIE VAN ALGEMENE OVERSTEN (UISG)

Aula Paolo VI

Vrijdag, 10 mei 2019

Origineel in het Italiaans

Geschreven Toespraak van de Heilige Vader

Lieve Zusters,

Ik ben erg blij, dat ik jullie hier mag ontvangen bij gelegenheid van jullie Plenaire Bijeenkomst, en dat ik jullie een Pasen mag wensen vol van vrede, vreugde en passie bij het brengen van het Evangelie naar alle uithoeken van de Aarde. Ja, de Pasen is dit allemaal, en wij worden daardoor uitgenodigd om getuigen te zijn van de Verrezene, waardoor wij een nieuwe evangeliserende etappe afleggen, die is getekend door de vreugde. Niemand kan ons de passie van de evangelisatie afnemen. Er is geen Pasen zonder een missie: “Ga uit over de hele wereld en verkondigt het evangelie aan heel de schepping” (zie: Mc. 16, 15-20). Aan Zijn Kerk vraagt de Heer de triomf van Christus op de dood te tonen; Hij vraagt ons om aan onszelf Zijn Leven te tonen. Ga, zusters, en verkondig de Verrezen Christus als de bron van de vreugde, die niets en niemand ons kan afnemen. Hernieuw constant jullie ontmoeting met de Verrezen Jezus Christus; jullie zijn dan Zijn getuigen, en brengen aan alle mannen en vrouwen, die door de Heer worden bemind, en vooral aan hen die zich slachtoffers voelen van de cultuur van uitsluiting, de zoete en troostende vreugde van het Evangelie.

Het gewijde leven maakt, zoals bevestigd in zijn tijd door de Heilige Johannes Paulus II, zoals elk leven in de Kerk, een “delicate en vermoeiende” tijd door (H. Johannes Paulus II, apostolische Exhortatie *Vita consecrata*, n. 13). Door de afname van de aantallen, die het gewijde leven, in het bijzonder het vrouwelijke g.l., doormaakt, worden wij verleid tot moedeloosheid, verslagenheid of tot “isolament” in het standpunt dat “men het altijd zo heeft gedaan”.

In deze context herhaal ik op krachtige wijze datgene wat ik jullie al bij andere gelegenheden heb gezegd: wees niet bang met zo weinigen te zijn, en daardoor betekenisloos te worden, en geen licht meer te kunnen zijn om hen te verlichten die zijn gehuld in de “donkere nacht” van de geschiedenis. Wees ook niet bang om “op nederige wijze, en met groot vertrouwen op de Liefde van God, jullie eigen breekbaarheid te bekennen” (*Brief aan alle gewijde personen*, 21 november 2014, i, 1). Maar bang mogen jullie toch wel zijn: wees bang dat jullie niet meer het zout willen zijn, dat smaak geeft aan het leven van de mannen en de vrouwen van onze maatschappij. Werk zonder ophouden, opdat jullie wachters mogen zijn, die aankondigen dat de nieuwe dag is gekomen (zie: Js. 21, 11-12), opdat jullie het desem zullen zijn van de plek waar jullie je bevinden, en van hen waarmee jullie samenzijn, ook wanneer dit jullie geen tastbare en onmiddellijke voordelen zal brengen (zie: Apostolische Exhortatie *Evangelii Gaudium*, n. 210).

Er zijn veel mensen die jullie nodig hebben, en die op jullie wachten. Personen die

jullie vriendschappelijke glimlach nodig hebben, die hen weer hoop geeft; personen die wachten op jullie handen om hen te ondersteunen; op jullie woorden, die hoop zaaien in hun harten; op jullie liefde, die hen wordt gegeven, zoals Jezus die gaf (zie: Joh. 13, 1-15), een liefde die hun diepste wonden heelt, veroorzaakt door de eenzaamheid, de weigering en de uitsluiting. Laten jullie je nooit verleiden tot zelfverheerlijking, waardoor jullie zouden verworden tot “gesloten legers”. Vlucht ook nooit “in één van jullie werken, om daarmee de operationele capaciteit van het charisma te kunnen aantonen” (*La forza della vocazione – de kracht van de roeping*, n. 56). Ontwikkel toch liever de *fantasie van de caritas* en ervaar de *scheppende trouw* aan jullie charisma’s. Daarmee zullen jullie in staat zijn om “de creativiteit en de heiligheid van jullie stichters” op hernieuwde wijze aan te bieden (H. Johannes Paulus II, Apostolische Exhortatie *Vita Consecrata*, n. 37), waardoor nieuwe wegen zullen worden geopend voor het brengen van bemoediging en van het licht van het Evangelie aan de verschillende culturen waarin jullie leven en werken, in de meest uiteenlopende sectoren van de maatschappij, precies zoals deze stichters in hun tijd deden. Samen met hen, zullen jullie in staat zijn om jullie charisma’s *opnieuw te onderzoeken*, en jullie te begeven naar de wortels, waarbij jullie het heden positief ervaren, zonder enige angst om op jullie weg voorwaarts te gaan, en dus “te verhinderen dat het water ophoudt met stromen [...]”. Het gewijde leven is als het water: wanneer het stilstaat, dan bederft het (*La forza della vocazione – de kracht van de roeping*, n. 44-45). Op die wijze verhinderen jullie, zonder dat je de herinnering aan het verleden wist, die nodig is om het heden met passie te kunnen ervaren, zowel een “tendens tot restauratie” als de “overheersing van een ideologie”, van welke signatuur dan ook, die altijd schadelijk is voor het gewijde leven en voor de Kerk.

En dat alles door jullie aanwezigheid en door jullie nederige en discrete dienstbaarheid, altijd geanimeerd door een belangeloos gebed, een stille aanbidding en een lofgebed. Gebed, lof en contemplatie zijn geen tijdverlies. Hoe meer wij met de Heer verenigd zijn, hoe dichter wij staan bij de mensheid, in het bijzonder bij de mensheid die lijdt. “Onze toekomst zal vol zijn van hoop”, zoals het motto van deze Plenaire Bijeenkomst stelt, en onze projecten zullen projecten zijn van de toekomst, in de mate waarin wij elke dag voor de Heer stil gaan staan in de belangeloosheid van het gebed, want we willen toch niet dat onze wijn verandert in azijn en dat ons zout smakeloos wordt. Wij kunnen de plannen die de Heer met ons heeft alleen maar ontdekken, wanneer wij onze ogen en ons hart gericht houden op de Heer, en ons richten op Zijn Aangezicht, terwijl wij luisteren naar Zijn Woord (zie: psalm 33). Alleen zo zullen jullie in staat zijn om de wereld wakker te schudden met jullie profetie, een onderscheidende karaktertrek en een prioriteit van jullie religieus zijn en van jullie wijding (zie: *Brief aan alle gewijden*, 21 november 2014, ii, 2). Het is heel urgent, dat jullie je *decentraliseren*, en dat jullie je begeven naar de periferieën van het leven; net zo urgent is ook om je te richten op Hem, en je te concentreren op de essentiële bestaanswaarden van onze charisma’s.

Eén van de essentiële waarden van het religieuze leven is het broederlijke leven in de gemeenschap. Ik constateer met veel vreugde de grote resultaten die op dit gebied zijn bereikt: een intensere communicatie, het broederlijk corrigeren van elkaar, het zoeken naar synodaliteit bij het leiden van de gemeenschap, een broederlijke verwelcoming in het respect voor de verscheidenheid, maar tegelijkertijd ben ik bezorgd om het feit, dat er broeders en zusters zijn, die hun leven aan de rand van die broederlijkheid invullen; zusters en broeders, die al sinds jaren op illegale wijze afwezig zijn in hun gemeenschap; om die reden heb ik kort geleden mijn Verordening *Communis Vita* uitgevaardigd, die

precieze normen bevat om dergelijke gevallen te voorkomen.

Wat betreft het broederlijk leven in de gemeenschap, baart mij ook zorgen, dat er instituten zijn, waarin de multiculturaliteit en de internationalisering niet worden gezien als een rijkdom, maar als een bedreiging; men ervaart deze als een bron van conflicten, in plaats van als een nieuwe mogelijkheid die het ware gezicht van de Kerk en van het religieuze en gewijde leven laat zien. Ik vraag aan de verantwoordelijken van deze instituten om zich te openen voor deze vernieuwing van de Geest, die blaast waarheen Hij wil en zoals Hij wil (zie: Joh. 3, 8), en de generaties van andere culturen voor te bereiden op het aanvaarden van verantwoordelijkheid. Ervaar, zusters, de internationalisering van jullie instituten als een Blijde Boodschap. Ervaar de verandering van het gezicht van jullie gemeenschappen met vreugde, en niet als een noodzakelijk kwaad om verder te kunnen gaan. De internationalisering en de interculturaliteit kennen geen weg terug.

De generatieconflicten baren mij zorgen, wanneer de jongeren niet in staat zijn om de dromen van de ouderen te ontwikkelen om deze vrucht te laten dragen, en wanneer de ouderen de profetie van de jongeren niet weten te verwelkomen (zie: Joël 3, 1). Ik herhaal dit steeds weer met vreugde: de jongeren rennen snel, maar de ouderen kennen de weg. In een gemeenschap is zowel de wijsheid van de ouderen nodig, als de inspiratie en de kracht van de jongeren.

Lieve zusters, via jullie dank ik alle zusters van jullie instituten voor het grote werk dat zij verrichten, in de periferieën waarin zij wonen. De periferieën van de opvoeding, waar opvoeden altijd winnen betekent, winnen voor God; de periferieën van de gezondheidszorg, waar jullie dienaressen zijn, en boodschappers van het leven en van een waardig leven; en de periferieën van het pastorale werk in haar verschillende vormen, waar jullie leven getuigt van het Evangelie, en waar jullie het moederlijke gezicht van de Kerk tonen. Bedankt voor wat jullie zijn, en voor wat jullie doen in de Kerk. Houd nooit op met vrouwen te zijn. “Men hoeft het vrouw zijn niet op te geven om gelijk te kunnen zijn” (*La forza della vocazione – de kracht van de roeping, n. 111*).

Tegelijkertijd vraag ik aan jullie: maak je het lijden (de passie) van Christus eigen, en het lijden (de passie) voor de mensheid. Zonder lijden voor Christus en voor de mensheid, is er geen toekomst voor het religieuze en gewijde leven. Deze passie brengt jullie naar de profetie, een vuur dat andere vuren doet ontbranden. Zet stappen voorwaarts in de gedeelde missie van verschillende charisma's en met de leken, die jullie moeten uitnodigen voor belangrijke werken, zonder niemand op weg te sturen zonder de noodzakelijke vorming en het gevoel van toebehoren tot de charismatische familie. Werk aan wederkerige relaties met de priesters, en betrek hen in jullie afwegingsproces, waarbij jullie hen integreren in het selectieproces voor de aanwezigheid en de taakopdrachten. De weg van het vrouwelijke en het mannelijke gewijde leven is een weg van kerkelijke invulling. Buiten de Kerk en parallel met de Kerk, zal het niet kunnen functioneren. Wijd grote aandacht aan de eerste vorming en aan de voortgaande vorming, en ook aan de vorming van vormingsleiders die in staat zijn te luisteren en te begeleiden, die kunnen afwegen en besluiten, waarbij zij hen die aan hun deur kloppen, tegemoet willen treden. En leef te midden van de beproevingen, die wij misschien moeten doorstaan, met de vreugde van jullie wijding. Dat is ook de beste roepingpropaganda.

Moge de Heilige Maagd jullie begeleiden en beschermen met Haar Moederlijke Voorspraak. Ik zeg jullie vanuit mijn hart, en ik zeg alle zusters die de Heer aan jullie heeft toevertrouwd. En vergeet alsjeblieft niet om ook voor mij te bidden.

SECRETARIAAT VAN DE UISG

<u>Naam</u>	<u>Rol</u>	<u>Email</u>	<u>Telefoon</u>
Sr. Patricia Murray, ibvm	Algemene Secretaresse	<i>segretaria.esecutiva@uisg.org</i>	06 684002 36
Sr. Elisabetta Flick, sa	Vice Algemene Secretaresse Project Migranten Sicilië	<i>vice.segre.es@uisg.org</i> <i>progetto.migranti@uisg.org</i>	06 684002 48
Sr. Florence de la Villeon, rscj	Internationaal Coördinator Project Migranten	<i>rete.migranti@uisg.org</i>	06 684002.231
Rosalia Armillotta	Assistent van de Algemene Secretaresse	<i>ufficio.segreteria@uisg.org</i>	06 684002 38
Aileen Montojo	Financieel Administrateur	<i>economato@uisg.org</i>	06 684002 12
Patrizia Balzerani	Assistent Financieel Administrateur	<i>assistente.economato@uisg.org</i>	06 684002 49
Patrizia Morgante	Eindverantwoordelijke communicatie	<i>comunicazione@uisg.org</i>	06 684002 34
Sr. Thérèse Raad, sdc	Communicatiebureau (Vrijwilliger)	<i>comunicazione@uisg.org</i>	0668.400.233
Antonietta Rauti	Coördinator UISG-Bulletin	<i>bollettino@uisg.org</i>	06 684002 30
Svetlana Antonova	Technisch Assistent Algemene Diensten	<i>assis.tec@uisg.org</i>	0668.400.250
Sr. Gabriella Bottani, smc	Coördinator Talitha Kum	<i>coordinator@talithakum.info</i>	06 684002 35
Nicoletta Lalla	Assistent Talitha Kum secretariaat	<i>secretariat@talithakum.info</i>	06 684002 32
Sr. M. Cynthia Reyes, sra	Coordinator UISG Vorming Program	<i>formators.programme@uisg.org</i>	0668.400.227
Claudia Giampietro	Assistent UISG Vorming Program	<i>formation@uisg.org</i>	0668.400.225
Sr. Cecilia Bayona, osa	Archivaris	<i>archivio@uisg.org</i>	06 684002 42
Angelo Spadavecchia	Grants Manager	<i>gm@uisg.org</i>	
Canon Law Council		<i>canoniste@uisg.org</i>	
Solidarity South Sudan		<i>solidarityssudan@gmail.com</i>	06 684002 23